

DZIEŃ BYDGOSKI

ORAZ WYDAWNICTWA

DZIEŃ POMORSKI
GAZETA MORSKA
GAZETA GDANSKA

DZIEŃ GRUDZIĄDZKI
DZIEŃ KUJAWSKI
GAZETA MOGILEŃSKA

Rok IV

Redakcja i Administracja
Bydgoszcz, Mostowa 1Telefon 22-13
Konto czek. P. K. O. 205.102

Nr. 237

Lotnisko toruńskie było widownią tragicznej katastrofy lotniczej

Samolot 2. pułku lotniczego z Krakowa padł ofiarą wypadku
Dwaj lotnicy ciężko ranni

Wczoraj około godz. 14 lotnisko toruńskie znów było widownią katastrofy lotniczej która zdarzyła się samolotowi 2 pułku lotniczego z Krakowa, biorącemu udział w jednej z konkurencji odbywających się właśnie lotniczych zawodów między pułków, jaką jest lot okrężny dookoła Polski. Samolot ten, marki „Breguet”, z załogą: obserwator por. Dąbrowski i pilot kapral Ryśko — w czasie lądowania z nie-

wiadomych przyczyn odmówił posłuszeństwa pilotowi i całą siłą maszyny runął na pola lotniska.

Z pod zupełnie zdruzgotanego kadłuba

wydobyto ciała obu ciężko rannych lotników, których przewieziono do wojskowego szpitala okręgowego. Życiu ich grozi poważne niebezpieczeństwo.

Podwyższenie sumy subskrypcyjnej Pożyczki Narodowej do 350 milionów zł

Warszawa, 14. 10. (PAT.) Rada Ministrów, która obradowała w dniu wczorajszym pod przewodnictwem premiera Jędrzejewicza uchwaliła projekt rozporządzenia p. Prezydenta Rzplitej o podwyższeniu emisji Pożyczki Narodowej. Projekt ten u poważnia p. Ministra Skarbu do podwyższenia subskrybowanej ostatnio 6 proc. Pożyczki Narodowej do 350 milionów zł., co pozwoli na pełne wykorzystanie kwoty, za deklarowanej przez subskrybentów.

Następnie Rada Ministrów rozpatrzyła i przyjęła szereg dalszych dekretołów p. Prezydenta Rzplitej z mocą ustawy m. in. dekret w sprawie zmiany ustawodawstwa o funduszu obrotowym z roku ub., o przekształceniu państwowej rady kolejowej na państwową radę komunikacyjną, o przekazaniu czynności Państw. Urzędów Pośr. Pracy — Funduszowi Bezrobocia, oraz o pracy robotników portowych w Gdyni.

Naprzężona sytuacja na granicy mandżursko-sowieckiej

London, 14. 10. (PAT.) Wiadomości, otrzymane z Charybina, świadczą o bardzo naprężonej sytuacji na granicy mandżursko-sowieckiej. Pasażerowie kolei transsyberyjskiej opowiadają, że wojska sowieckie w wielkich ilościach kierowane są na daleki wschód. Co 45 minut przechodzi pociąg pełen wojska i uzbrojenia.

Z drugiej zaś strony wojska Mandżuków koncentrowane są w okolicy Hailaru.

Najszybsza kobieta świata wraca z Polski do Ameryki

Warszawa, 14. 10. (PAT.) Najszybsza kobieta świata Stanisława Walasiewiczówna opuści ostatecznie Polskę dnia 19 października br. na pokładzie „Pułaskiego”. Nasza mistrzyni wraca, jak wiadomo do rodzinnego Clewelandu, w Stanach Zjednoczonych.

Rada Organizacyjna Polaków zagranicą, pod której opieką znalazła się Walasiewiczówna, urządziła jej pożegnalne przyjęcie. Na tę uroczystość przybyło wiele wybitnych osobistości.

W najbliższy wtorek dnia 17 bm. Walasiewiczówna ma być przyjęta przez Pana Prezydenta Rzplitej.

Polski Związek Lekkoatletyczny przysłał Walasiewiczównie piękną nagrodę, za pobicie ostatnio pięciu rekordów światowych.

Pod wagonem kolejowym z Warszawy do Hawru

Paryż, 14. 10. (PAT.) Według doniesień z Hawru, policja tamtejsza zatrzymała 18-letniego Józefa Kucińskiego, który odbył podróż pod wagonem kolejowym z Warszawy przez Wiedeń, Innsbruck, Paryż do Hawru.

Tylko 100 dolarów w złocie wolno przechowywać w Ameryce

Waszyngton, 14. 10. (PAT.) Generalny prokurator zarządził, że osoby, które przechowywać będą powyżej 100 dolarów w złocie, ścigane będą sądownie.

Samolot — cud wynalazł pewien Słowak

Praga, 14. 10. (PAT.) Jedną z tutejszych agencji prasowych podaje, że niejaki Paweł Ball z Jerabina na Słowaczynie wynalazł nowy typ samolotu, który posiada wszystkie właściwości helikoptera, może on startować z miejsca prostopadłe i zatrzymać się w czasie lotu na jednym miejscu, dalej zabezpieczony jest przed upadkiem, nawet gdy motor w powietrzu przestanie działać, jak również w razie dostania się w wir powietrzny itp. Samolot ten ma być w najbliższym czasie wypróbowany przez znawców.

Napiętnowanie zbrodniczej działalności posła-ludowca

Sąd Najwyższy skazał pos. Smoła na 2 lata więzienia

(o) Warszawa, 14. 10. (tel. wł.) Wczoraj Sąd Najwyższy rozpatrywał sprawę Jana Smoły, posła na Sejm ze „Stronnictwa Ludowego”, oskarżonego o nawoływanie do buntów i sprzeciwianie się przepisom administracyjnym oraz wzniecanie nienawiści klasowej. Poseł Smoła w grudniu 1928 roku, na jednym z wieców swego stronnictwa, odbywającym się w Lubelszczyźnie, mimo wezwania policji, domagającego rozjęcia się, wzniósł

okrzyk „W imieniu prawa nie rozchodźcie się, poczem wygłosił przemówienie bardzo ostro skierowane przeciwko Rządowi.

Skazany przez Sąd Okręgowy w Lublinie na 3 miesiące więzienia, poseł Smoła, wspólnie z prokuratorem wniósł odwołanie do Sądu Apelacyjnego, który podwyższył mu karę do dwóch lat więzienia. Sąd Najwyższy zatwierdził ten wyrok, oddalając równocześnie kasację pełnomocników posła Smoły.

B. poseł amerykański w Warszawie — malwersantem

Brzydka afera na giełdzie nowojorskiej

Nowy Jork, 14. 10. (PAT.) Giełda nowojorska usunęła wczoraj ze swego grona Johna Stetson'a, byłego posła amerykańskiego w Warszawie, który był współnikiem firmy maklerskiej „Stetson et Blackman”. Powodem usunięcia Stetsona było podanie w odpowiedzi na kwest-

jonariusz fałszywych cyfr oraz odmowa udzielenia informacji komitetowi do badania prowadzenia przedsiębiorstw.

Stetson, który jest prezesem polsko-amerykańskiej izby handlowej w Nowym Jorku, został zawieszony, przez giełdę dnia 13 września.

Tysięczne tłumy Czechosłowaków w holdzie weteranom powstania styczniowego

Wzruszające uroczystości w Pradze Czeskiej

Praga 14. 10. (PAT.) Onegdy wieczorem przybyło do Pragi pięciu weteranów powstania roku 1863 pp. Madlewski, Wandall, Milczalski Świdzki i Tarnawski. Udają się oni ze sztan darem powstańczym oddziału Kaczanowskiego do Hradekralowy, na zaproszenie miasta, — które w niedzielę 15 bm. organizuje wystawę

współpracy czesko-polskiej, z okazji 70 rocznicy powstania 1863 roku.

Przed dworcem oczekiwały przybywających tysięczne rzesze publiczności. W chwili wjazdu pociągu na dworzec na peronie rozległy się niemiłkące okrzyki „niech żyją”. Po odczyceniu hymnów narodowych polskiego i czesko-

słowackiego powitał weteranów polskich gen. Klecanda, który w serdecznych słowach podkreślił, że są oni wzorem nie tylko dla żołnierzy i narodu polskiego, lecz także dla armii czeskosłowackiej i narodu czeskosłowackiego.

Niezwykle wzruszający był moment, kiedy jakaś kobieta z tłumy, przecisnąwszy się przez szpaler poczęła okrywać pocałunkami ręce weteranów. Wśród entuzjastycznych okrzyków odjechali powstańcy do domu oficera czeskosłowackiego, gdzie zamieszkała w czasie swego pobytu w Pradze.

Rozpoczynające się w sobotę uroczystości czeskosłowacko-polskie w Hradcu — Kralovym związane są z 70 rocznicą powstania 1863 roku. W mieście tem przebywali internowani przez rząd austriacki powstańcy polscy, których pamięć żywo przechowywana jest w tradycji miasta. Na cmentarzu miejscowym znajdują się groby zmarłych tam powstańców.

eszcze jedno echo procesu Gorgonowej

Prywatny „detektyw” Halemba — szpiegiem

(o) Katowice, 14. 10. (tel. wł.) Przed Sądem Okręgowym w Katowicach odbyła się rozprawa przeciwko znanemu z procesu Gorgonowej prywatnemu detektywowi Halembie. W czasie procesu Gorgonowej został Halemba aresztowany, pod zarzutem szpiegostwa na rzecz Niemiec.

Wczorajsza rozprawa toczyła się właśnie na skutek tych zarzutów. Po kilkugodzinnych

obradach przy drzwiach zamkniętych Sąd skazał Halembę na trzy lata więzienia.

Jak wynika z motywacji wyroku, dowiedziono mu, że prowadził wywiad na korzyść Niemiec, pobierając zato stałe wynagrodzenie miesięczne w wysokości 200 marek. Jako oko licznosc lagodzaca Sąd przyjął małą szkodę wyrządzoną państwu przez tego szpiega.

WYKWINTNE

6320

PLASZCZE MĘSKIE DAMSKIE
WZOROWY DZIAŁ MIAROWY
WY SPECJALNOŚĆ: WYROB
PLASZCZY WOJSKOWYCH

GORECKI, TORUŃ
Szeroka 23 I. piętro.

B. premier Prystor w Warszawie

(o) Warszawa, 14. 10. (tel. wł.) Przybył do Warszawy z Wilna na kilkudniowy pobyt w stolicy b. premier Aleksander Prystor.

Hindenburg przejeżdżał przez Pomorze

Berlin, 14. 10. (PAT.) Prezydent Hindenburg, który przebywał w swojej posiadłości ziemskiej w Neudeck, przejeżdżał wczoraj w noc przez Pomorze, w drodze powrotnej do Berlina, dokąd przybył rano.

Zgodność zasad politycznych Bułgarii i Rumunii

Sofja, 14. 10. (PAT.) Minister Titulescu został przyjęty przez króla Borysa na półtora godzinnej audjencji, poczem odbył rozmowę z premierem Muszanowem. Wieczorem premier bułgarski wydał na cześć gościa rumuńskiego obiad, podczas którego wygłosił przemówienie, na które odpowiedział minister Titulescu, podkreślając, że polityka zarówno Bułgarii jak i Rumunii jest kierowana tem samymi zasadami.

Sofja, 14. 10. (PAT.) Mimo ostatniej demonstracji antybułgarskiej w Bukareszcie, prasa tutejsza wita przyjazd ministra Titulescu życzliwie, wyrażając się o nim w samych superlatywach i snując wnioski co do jego misji w Bułgarii. W kołach dobrze poinformowanych twierdzą, że Titulescu przygotowuje przede wszystkim likwidację kwestyj spornych rumuńsko-bułgarskich. Niektóre dzienniki przypuszczają również, że Titulescu występuje w roli pośrednika między Bułgarią i Jugoslawią i przygotowuje zbliżenie Bułgarii do Małej Ententy.

Richard Whitney, prezes giełdy nowojorskiej oświadczył wówczas, że firma Stetsona jest w takich warunkach finansowych, że nie może prowadzić nadal interesów bez narażenia na niebezpieczeństwo swych wierzycieli.

Pomorze — fundamentem pokoju

Głos przedstawiciela armii sowieckiej

Międzynarodowe czynniki sowieckie od pewnego czasu szczególnie interesują się Pomorzem i Gdynią. Celem, w jakim kierunku idą te zainteresowania, świadczy poniższy artykuł, który nadesłał korespondent „Gazety Polskiej” w Moskwie, a w którym streszcza jeden z artykułów pewnej wybitnej osobistości, należącej do sowieckich sfer wojskowych.

Na wstępie autor piszący pod pseudonimem Duo — zaznacza z naciskiem, że czysto polska większość w „korytarzu”, jest niewątpliwa i że obecny skład etnograficzny ludności pomorskiej nie stwarza żadnych podstaw prawnych dla niemieckich pretensyj rewizyjnych.

W gospodarczej części wywodów — czytamy, poparte szeregiem tablic statystycznych, stwierdzenie absolutnej niezbędności Pomorza dla Polski, chociażby ze względu na rozmieszczenie źródeł surowców i centrów przemysłowych, których wyroby stanowią gros polskiego eksportu.

„W związku z szybkim rozwojem portu w Gdyni, gospodarcze znaczenie „korytarza” wzrasta coraz bardziej” — pisze p. Duo. Również słuszne wydaje się wskazanie na Poznańskie i Pomorze, jako na zasadnicze obszary eksportowe produktów rolnych.

Powracając do spraw ściśle politycznych, autor sięga do historii przedrozbiorowej, cytując znane oświadczenie Fryderyka Wielkiego: „losy Polski związane są z losem ujścia Wisły”, a także oświadczenie Bismarcka z r. 1863, że „niepodległa Polska równa się silnej francuskiej armii nad Wisłą. Nie utrzymamy się na Renie, mając Polskę za plecami”.

Z czasów nowszych autor wspomina deklarację programową gen. v. Seecka z r. 1931, że „we wszystkich zagadnieniach polityki zagranicznej Niemiec należy traktować Polskę, jako zasadniczego i niezmiennego przeciwnika”.

Dalej, ostrze polemiczne autora zwraca się przeciwko Romanowi Dmowskiemu i gen. Weygandowi, którym p. Duo przypisuje opinię „o bezwartościowości dla Polski „korytarza”, bez Prus Wschodnich”.

Autor, odwrótnie twierdzi, że „znaczenie „korytarza” dla Polski jest tem większe i uzasadnia swe twierdzenie szczegółowymi wywodami natury wojskowej.

Tak więc, wedle p. Duo, dzięki posiadaniu Pomorza, wszystkie przeprawy przez Wisłę (Tczew, Nowe) — znajdując się w ręku polskiem i w razie potrzeby mogą być zniszczone na przeciąg co najmniej sześciu tygodni.

Autor wskazuje dalej na silnie rozbudowaną pomorską sieć kolejową, wzmocnioną ostatnio przez budowę magistrali Śląsk — Gdynia, której p. Duo przypisuje pierwszorzędne znaczenie wojskowe. Dalej czytamy o pierścieniu dawnych fortów niemieckich (Toruń, Chełmno, Bydgoszcz, Grudziądz), który może się stać poważną zaporą dla sił niemieckich, pragnących „sforsować korytarz”. Za słaby punkt obrony Pomorza autor uważa przewagę wojennej marynarki niemieckiej na Bałtyku, a także „wąskość korytarza”, przewiduje wszakże w tym wypadku możliwość współdziałania floty polskiej z francuską oraz akcją polskiej awjacji, która, dzięki świetnie rozlokowanemu lotniskom — może przerwać łączność morską pomiędzy Rzeszą a Prusami Wschodnimi, mając możliwość zbombardowania zarówno portu załadowania Szczecina, jak wyładowania Królewca.

Ponadto podkreślić należy, że autor z uznaniem wypowiada się o wartości bojowej polskiej armii.

Powracając do „wąskości korytarza”, autor powołuje się na „niedyskrecję wojspeca endecji emerytowanego generała Michaelisa”, dotyczące nowych fortów fikacji na Pomorzu, a także projektowanego przez tegoż „wojspeca” planu przelocowania.

Rewelacyjnym poniekąd ustępem artykułu jest ujawnienie niemieckich planów co do Litwy. Autor bez wszelkich ogródok traktuje Litwę jako „plac

d'armes” Niemiec na wypadek wojny z Polską. Wedle p. Duo Kłajpeda byłaby dla Niemiec bardzo dogodną bazą, zaś na terytorjum Litwy powstałyby niemieckie składy amunicyjne i aprowizacyjne oraz lotniska wojskowe. Autor mówi dalej o wykorzystaniu przez armię niemiecką litewskiej sieci kolejowej, a nawet armii, której siłę na stopie wojennej określa na 5 do 6 dywizyj. Autor zaznacza (nie bez słuszności), że „dopóki Litwa nie wejdzie do bloku bałtyckiego i nie porozumie się z Polską, Niemcy mogą ją do pewnego stopnia traktować, jako jedną całość strategiczną z Prusami Wschodnimi”.

Konkluzję artykułu p. Duo stanowi

ponowne kategoryczne stwierdzenie, że Pomorze, zarówno z gospodarczego, jak wojskowego punktu widzenia jest dla Polski absolutnie niezbędne, a zatem wszelkie plany kompromisu w tej dziedzinie należy uważać za chybione. Poza tem jakkolwiek zmiana obecnego terytorjalnego stanu posiadania w tej części Europy jest niemożliwa bez wybuchu nowej wojny.

Nie sądzimy, aby te czy inne poglądy międzynarodowych czynników sowieckich, które stają się publiczną tajemnicą prasy sowieckiej, były podyktowane tylko względami okolicznościowymi. Są one zbyt przemyślane, a co zatem idzie muszą być konsekwentne.

50 milionów na roboty publiczne

Z działalności Funduszu Pracy

Na posiedzeniu Komitetu naczelnego Funduszu Pracy, na którym dyrekcja Funduszu złożyła sprawozdanie z dotychczasowej działalności. W związku z tem odbyła się konferencja prasowa. Obradom przewodniczył prezes b. minister Cz. Klarner, sprawozdanie składali dyrektor naczelny Funduszu Pracy p. Madeyski oraz dyrektor Grunwald.

Jak wynika ze sprawozdania, preliminarz Funduszu Pracy na rok budżetowy 1933-34 w globalnej kwocie, zarówno dochodów jak i wydatków — 100 milj. zł. został wykonany w

ciągu pierwszych sześciu miesięcy, a więc od 1 kwietnia do 30 września br. w sposób następujący: dochody w ciągu tych sześciu miesięcy wyniosły 34.921.985 złotych, wydatki zaś 35.081.115 zł. Niedobór, powstały w sumie zł 158.495 został pokryty kredytem krótkoterminowym. Należy zaznaczyć że wydatki na pomoc bezrobotnym wyniosły w tym czasie — 14.784.530 zł. Suma ta nie obejmuje wydatków za wyslaną dla bezrobotnych mękę w sierpniu i wrześniu br., której koszt wyniesie za sierpień około 539 tys. zł., a za wrzesień około

565 tys. zł. Wydatki na zatrudnienie w ciągu sześciu miesięcy wyniosły 19.875.949 zł. Ogółem w tym czasie przyznano kredytów względnie dotacji na zatrudnienie około 50 milj. zł. które są i będą realizowane w ratach miesięcznych aż do 31 marca 1934.

Udział Pomorza

Udział poszczególnych województw w ogólnej sumie wydatków Funduszu Pracy na zatrudnienie przedstawia się jak następuje: województwo śląskie 8200000 zł.; woj. łódzkie — 702927 zł.; woj. kieleckie — 6989950 zł.; woj. krakowskie — 6 milj. zł.; woj. warszawskie — 4915000 zł.; komisarjat rządu na m. Warszawę — 4027000 zł.; woj. poznańskie — 3100000 zł.; woj. pomorskie 2680000 zł.; woj. lwowskie 2 milj. zł.; woj. lubelskie 1311000 zł.; woj. stan. sławowskie 885850 zł.; woj. wołyńskie 779000 zł.; woj. wileńskie 700 tys. zł.; woj. białostockie 679500 zł.; woj. poleskie 650 tys. zł.; woj. nowogrodzkie 300 tys. zł.; woj. tarnopolskie 100000 złotych.

Z ogólnej sumy wydatków przypadło na roboty drogowe 13402425 zł.; wodno komunikacyjne 2460000 zł.; kolejowe 3862800 zł.; meljoracyjne 7790050 zł.; elektryfikacyjne i gazyfikacyjne 145700 zł.; budownictwo mieszkaniowe — 3969200 zł.; przygotowanie terenów budowlanych jak meljoracja, regulacja, budowa nawierzchni ulic itp. 1903700 zł.; budowa linii tramwajowych 1190000 zł.; drobne budownictwo mieszkaniowe 875500 zł.; urządzenia miejskie — 10865400 zł.; dokończenie budowy gmachów publicznych 3686925 zł.

Drugi koleje i szkoły

Przebudowa dróg włącznie wykonanie nowych objęła około 750 km. roboty drogowo-komunikacyjne jak wykopy portowe, porty, tamy itp. na rzekach zarządzanych przez ministerstwo komunikacji 900 tys. metr. sześć roboty kolejowe.

Wśród gmachów publicznych, które Fundusz Pracy ma dokończyć znajdują się 52 szkoły powszechne o łącznej ilości 456 izb lekcyjnych na 36480 dzieci, 3 szpitale na około 210 łóżek, dom wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego o kubaturze około 20000 mtr. sześć, oraz klinikę ginekologiczną w Krakowie i wreszcie szereg innych inwestycji o łącznej kubaturze około 110000 mtr. sześć.

Na robotach Funduszu Pracy

Niemal cztery miliony robotodniów

W dniu 1-go września r. b. stan zatrudnionych robotników na robotach, finansowanych przez Fundusz Pracy, wynosił 60,671 osób. Od początku akcji Funduszu Pracy t. j. od dnia 1-go kwietnia br. przepracowano na tych robotach 3,846,298 robotodniów. W ciągu miesiąca września Fundusz Pracy uruchomił jeszcze szereg poważniejszych robot, następnym razem będzie dalsze powiększenie stanu zatrudnienia.

Stan powyższy jest już wydatnem zatrudnieniem w stosunku do ub. roku, a więc do okresu, kiedy jeszcze Fundusz Pracy i jego możliwości finansowe nie istniały i kiedy to z funduszy, przeznaczonych na walkę z bezrobociem zatrudnionych było w tym samym czasie przeciętnie około 22,000 osób w stosunku miesięcznym.

Niestrudzona Gdynia

Po bawelnie — przychodzi kolej na miedź

Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie na żądanie ministerstwa komunikacji zajęła się zbadaniem możliwości skoncentrowania w Gdyni przywozu miedzi rafinowanej dla zakładów przetwórczych polskich oraz zakładów, położonych na obszarze zagranicznego zaplecza Gdyni.

W toku odbytych na terenie Izby obrad z przedstawicielami zainteresowanych przemysłowców oraz firm importowych, okazało się, że stosunek do znacznej części importowanej miedzi przywożonej do Polski drogą lądową. Składy konsygnacyjne miedzi amerykańskiej i belgijskiej, znajdujące się w Gdyni, nie są dostatecznie zaopatrzone, co wywołuje konieczność do-
rażnego importu miedzi z Niemiec. Celem powiększenia składów w Gdyni, należałoby stworzyć odpowiednie warunki taryfowo-kolejowe dla przewozu miedzi w głąb kraju oraz za granicę.

W wyniku wspomnianych obrad, Izba wystąpiła do ministerstwa komunikacji z propozycją obniżenia w drodze refakcji kontyngentowych taryfy kolejowej na miedź importowaną do Polski.

Międzynarodowy Złot Sokolów

za dwa lata w Warszawie

Na konferencji słowiańskiego Związku Sokolów w Lubaniu, postanowiono najbliższy Złot Sokolów zorganizować w 1935 r. w Warszawie. Drugim wiceprezesa Związku wybrano Polaka Kapelkę.

Zarząd ma opracować wspólne ćwiczenia, jakie będą wykonane na Zlocie warszawskim. W zarządzie Międzynarodowej Federacji Gimnastycznej języki słowiańskie mają być równoprawnione z innymi językami.

Cztery środki walki z kryzysem

Jest lepiej — mówi kanclerz skarbu angielskiego

Na dorocznym bankiecie wydanym przez burmistrza Londynu wygłosił kanclerz skarbu Chamberlain dłuższe przemówienie, w którym charakteryzował w sposób różowy sytuację gospodarczą w Brytanji. Sytuacja ta wykazuje ostatnio wydatną poprawę, o czem świadczy stały wzrost liczby zatrudnionych w przemyśle i handlu. Nawet w okresie sierpnia i września, kiedy zazwyczaj następuje spadek zatrudnienia,

wystąpiło obecnie zjawisko dalszej poprawy sytuacji na rynku pracy.

Chamberlain wymienił następnie cztery czynniki, które jego zdaniem doprowadzić mogą do poprawy sytuacji międzynarodowej. Są to: obniżenie murów celnych, zwyczajka wskaźnika cen, odbudowa i stabilizacja walut w płaszczyźnie międzynarodowej oraz podjęcie międzynarodowej działalności kredytowej.

Otto Habsburg dostał kosza

Czy poślubi naj młodszą córkę króla włoskiego?

Prasa francuska zamieszcza wiadomości o gorączkowej akcji dyplomatycznej w Wiedniu, Budapeszcie i Rzymie, mającej na celu przywrócenie arcyksięcia Ottona Habsburga do tronu. Austrjackie koła legitymistyczne informują w związku z wizytą arystokratów austriackich u b. cesarzowej Zyty, że b. cesarzowa bawiła niedawno u swego chorego brata ks. Sykstusa w miejscowości Pianove, koło Wiareggio. Arystokraci austriaccy, którzy odbyli w tym samym czasie pielgrzymkę do Rzymu, wyrazili chęć złożenia hołdu b. cesarzowej Zycie. Czyniąc zadość temu życzeniu b. cesarzowa przybyła do Rzymu. Włoski po-

lityczne wyciągnięte z tego faktu są jednak częczą kombinacją. W szczególności należałoby wskazać na to, że rzekomy plan małżeństwa arcyksięcia Ottona jest czystym wymysłem i że rodzina cesarska nie uważa tych planów za aktualne.

Ze źródeł berlińskich donosi natomiast „Wiener Neuste Nachrichten”, jakoby król włoski pod wpływem Anglii odrzucił propozycję wydania swej najmłodszej córki za Ottona Habsburga. Przyjazd b. cesarzowej Zyty miał właśnie — zdaniem dzienników niemieckich — na celu skłonienie króla włoskiego do cofnięcia swej odmownej decyzji.

Na flotę morską i powietrzną

Korpus Podoficerów Centralnego Instytutu Wychowania Fizycznego zrzekł się podpisanej na rzecz Skarbu Państwa subskrybowanej 6 proc. obligacji Pożyczki Narodowej wraz z odsetkami na ogólną sumę zł. 6.3000 i przeznaczył tę sumę na fundusz budowy Państwowej Floty morskiej i powietrznej.

Piękny czyn kolejjarza gdańskiego

Władze kolejowe w Gdańsku otrzymały od pracownika kolejowego Michała Blocka wznoszący list, w którym Block oświadcza, iż jako polak-kaszubka chciałby się choć drobną kwotą przyczynić do budowy potęgi Ojczyzny i że ofiaruje obligacje podpisanej przez siebie Pożyczki Narodowej w wysokości 150,— zł. na rozbudowę floty polskiej.

Po spełnionym obowiązku narodowym

325 milionów — przeciętna na osobę 240 zł

Przewodniczący Komitetu Obywatelskiego Pożyczki Narodowej marszałek Senatu Wł. Raczkiewicz, wygłosił przemówienie przez radio, w którym dał ogólny pogląd na znaczenie i przebieg subskrypcji.

Sama suma pokrycia — mówił m. in. p. marszałek Senatu — świadczy o powodzeniu Pożyczki. Nie możemy jednak ograniczyć się do stwierdzenia wyników cyfrowych, bo byłoby to zbyt jednostronne ujęcie, — znaczenie powodzenia Pożyczki jest wiele głębsze.

Mieliśmy do czynienia ze zjawiskiem łączącym w sobie cechę operacji finansowej i cechę akcji społecznej.

Wysokie pokrycie pożyczki i osiągnięte dzięki niemu zabezpieczenie na pewien okres równowagi budżetu jest tym celem bezpośrednim, który wybiła się na czoło i o który przedewszystkiem chodziło. Spełnienie tego celu daje społeczeństwu poczucie spokoju i pewności, przeświadczenie, że nie stoimy przed żadnymi niespodziankami wstrząsami finansowo-gospodarczymi.

Pokrycie pożyczki do wysokości 325 milionów stwarza równowagę na okres dłuższy, niż to było pierwotnym zamierzeniem Rządu. Była mowa o 6 miesiącach, wyniki osiągnięte pozwalają mówić o okresie pełnego roku. Dzięki nim możliwe się stało rozłożenie wpłat na dłuższy okres czasu, co ułatwi pokrycie Pożyczki, a zarazem znacznie zmniejszy ewentl. skutki deflacyjne, co do których wysuwano pewne obawy. Mamy więc wszelkie powody do radości.

Radość tę odczuwać powinno całe społeczeństwo, a przedewszystkiem ci tak liczni obywatele, którzy w niezmiernie szybkim czasie podjęli bezinteresownie akcję na rzecz Pożyczki i nie szczędząc osobiste go trudu, doprowadzili ją do szczęśliwego końca. Tym wszystkim p. marszałek Raczkiewicz złożył serdeczne podziękowanie w imieniu Centralnego Komitetu Obywatelskiego.

Powszechna solidarność

Zdolność przystosowania poziomu życia do warunków — mówił dalej p. marszałek Senatu — jest jednym z bardziej charakterystycznych objawów zdrowia moralnego społeczeństwa. Ci, co pracowali na rzecz pożyczki, byli zarazem propagatorami tej dyscypliny wewnętrznej, jaką trzeba sobie wytworzyć, by to przystosowanie osiągnąć. Jest to dodatni rys społeczny Pożyczki.

Akcja pożyczkowa budziła w obywatelu poczucie obowiązku, poczucie konieczności wysiłku, oraz świadomość solidarności wszystkich warstw, stanów i zawodów w trosce o zachowanie zdrowych podstaw rozwojowych Rzeczypospolitej. Wszystko to jednak działo się bez nacisku jakiegokolwiek z zewnątrz, ani bez patosu właściwego chwilom, w których Naród porywa się do wielkiego wysiłku.

Czyż nie jest to dowód, że społeczeństwo polskie wytworzyło w sobie wartości moralne, wartości samodzielnego życia narodowego, o brak których tak łatwo bywało posądzane? Ileż to razy słyszało się zda nie, że Polacy tylko w chwilach uniesień zdolni są do solidarności i zgody! Wyniki działalności pożyczkowej świadczą o poważnym osiągniętym postępie.

Drugą cechą, także kwestionowaną niejednokrotnie, a wykazaną przez nasze społeczeństwo przy Pożyczce, jest umiejętność organizacji. Cyfra blisko półtora miliona subskrybentów Pożyczki mówi sama za siebie i świadczy jak szeroki i głęboki musiał być zasięg akcji propagandowej Pożyczki. Zorganizowanie subskrypcji dokonane zostało w sposób godny podziwu i nie wątpliwie świadczy o umiejętności pracy organizacyjnej Polaków.

Pragnę specjalnie zwrócić uwagę na dodatnią rolę Organizacji Pracowniczych, odegraną przez nie przy akcji pożyczkowej. Było to może pierwsze na tak dużą skalę, a tak chlubne wysunięcie się w życiu naszym tych organizacji.

Przy zaparciu stolca. przekrwieniu podbrzusza, bólach w krzyżu i w bokach, braku oddechu, bicu serca, migrenie, szumie w uszach, zawrotach głowy i ogólnem zleźm samopoczuciu naturalna woda gorzka **Franciszka-Józefa** powoduje wydajne i obfite wypróżnienia i zanik poprzednich objawów niepokojących. Zalecana przez lekarzy.

Na gruncie interesu państwowego

Gdy spojrzeć na listę organizacji i nazwiska osób, które stanęły do apelu w pracy nad propagandą Pożyczki, to nie można się oprzeć przeświadczeniu, że jest to zespół potężny, reprezentujący to co jest żywe i to co jest twórcze, że jest to konsolidacja sił społecznych Polski na gruncie interesu państwowego.

Ta masowa fala zrozumienia potrzeby Państwa przeszła nad głowami na szczęście nielicznych jednostronnych i tylko sporadycznie występujących czynników, które odsunęły się od zbiorowego wysiłku.

Dzięki tej obywatelskiej postawie, dzięki powszechności akcji, która ilustruje fakt, że w subskrypcji pożyczki 325 milionów złotych, przeciętna na osobę wynosi

240 złotych — społeczeństwo ma prawo utrwalić wiarę we własne siły. Pożyczka stać się powinna bodźcem do dalszej pracy organizacji społecznych, skierowanej ku celom realnym, opartej na współdziałaniu z Państwem.

Akcji na rzecz pożyczki nie możemy zresztą także uważać za skończoną. Jest ona w pełnym toku. Działalność tych wszystkich organizacji, które stanęły miesiąc temu do apelu, musi trwać aż do terminu wpłaty ostatniej raty. Utrzymać trzeba w społeczeństwie tę dyscyplinę wewnętrzną, która stanowi warunek nieodzowny, by wywiązać się z zobowiązania, zaciągniętego przez podpisanie pożyczki.

Pan marszałek zakończył oświadczeniem, że Obywatelski Komitet Pożyczki Narodowej także działać będzie nadal i wezwaniem, byśmy z poczuciem wzmożonej siły wewnętrznej stanęli do dalszej pracy.

Niema eksmisji w zimie

Odroczenie jednak trzeba uzyskać z sądu

Od 1 listopada r. b. zgodnie z art. 23 ustawy o ochronie lokatorów, nie wolno eksmitować z małych, tj. 1 i 2-pokojowych mieszkań.

W związku z tem przypominamy, że odroczenie eksmisji nie następuje automatycznie, lecz musi być przeprowadzone drogą sądową.

Należy więc złożyć odpowiednie podanie do właściwego sądu grodzkiego, załączając możliwie świadectwo ubóstwa oraz dowód bezrobocia z PUPP. Dopiero wówczas zagrożony lokator może być pewny pomyślnego zakończenia sprawy odroczenia eksmisji na cały okres zimowy, tj. do 31 marca 1934 roku.

**WYŚMIENITY
JEST ROSÓŁ**

**z MAGGIEGO
KOSTEK BULJONOWYCH**

Barjera nie do przebycia

Forteca na wschodzie Francji

„Le Journal” ogłasza rozmowę swego współpracownika z wysoko postawioną osobistością z francuskich kół wojskowych.

Przedmiotem rozmowy była sprawa fortyfikacji na wschodnich granicach Francji. Informator „Le Journal” jest zdania, że fortyfikacje te mogą dać odpór najbardziej nawet silnym atakom, stanowiąc barje-

re nie do przebycia, nie tylko dla armii lądowej, ale także dla ataków powietrznych.

Zapytany o możliwość ataku niemieckiego przez Szwajcarię, informator „Le Journal” odpowiedział, że francuskie siły wojskowe nie przewidują niebezpieczeństwa bezpośredniego ataku tą drogą.

Biedne pawjany — szczęśliwi młodzieńcy!

Druga odmładzająca operacja w Warszawie

W Warszawie zapanowała moda na odmładzanie systemem Woronowa. Jeszcze nie minęło echo pierwszej operacji, której poddał się pewien arystokrata polski, pozbawiając pawjana z gruczołów a już docent uniwersytetu warszawskiego dr. Zaorski dokonał drugiej skutecznej operacji. Padł w niej ofiarą znowu pawjan a odmłodził się współwłaściciel i dyrektor popularnego dancingu w Warszawie „Adr-

ja”, lwowianin p. Franciszek Moszkiewicz.

Operacja udala się. Niewiadomo tylko, czy pacjent nie powtórzy jej za kilka lat, bo, jak podaje prasa, p. Moszkiewicz poddał się takiej operacji poraz pierwszy przed dziesięć laty zagranicą.

Odmładzająca operacja kosztuje bagatelkę... tylko 3000 zł.

Niemiecki „czyn patriotyczny”

wycofany z obiegu w Genewie

Rada Ligi Narodów rozpatrywała we czwartek dwie skargi Związku Polaków ze Śląska Opolskiego. Rada przyjęła do wiadomości wyjaśnienia rządu niemieckiego.

Charakterystyczne światło na panujące w Niemczech stosunki i na sytuację mniejszości polskiej rzuca rozpatrywana następnie przez radę petycja w sprawie rzekomego komunisty, zamordowanego w r. ubiegłym w miejscowości Potempa. Mordercy Piecucha, narodowi socjaliści, zostali wówczas skazani na śmierć, potem zamieniono im tę karę na więzienie, a po dojściu do władzy rządu narodowo-socjalistycznego zostali ulaskawieni i witali na

śląsku jako bohaterowie narodowi. Petycja cytuje deklarację p. Rosenberga w „Voelkische Beobachter”, w której powiedziane jest, że nie wolno skazywać na śmierć Niemców za zamordowanie Polaka. Szereg wycinków z prasy niemieckiej, załączonych do petycji, przedstawia morderstwo Piecucha, b. powstańca górnośląskiego jako „czyn patriotyczny” i „epizod w walce szlachetnej elity niemieckiej z polskim plebem” itd. Inne wycinanki opisują entuzjastyczne przyjęcie, zgotowane mordercom Piecucha po ich ulaskawieniu. Petycja stwierdza, że wobec takiego prece-

Nowa pożyczka wewnętrzna

w Stanach Zjednoczonych

Sekretariat Skarbu Stanów Zjednoczonych zapowiada spłatę 1.875 milj. dol., stanowiących część emisji 6-cio miliardowej pożyczki, stanowiącej czwartą transzę emisji z października 1918 r.

Jednocześnie Sekretariat Skarbu zapowiada wypuszczenie nowej pożyczki, której spłatą ma nastąpić w ciągu 12 lat. Suma pożyczki nie jest określona, jednakże przewidywanem jest, że osiągnie ona 2 miliardy dol., Nowe obligacje będą oprocentowane w pierwszym roku w st. sunku 4% proc., a w następnym na 3% proc. Obecne obligacje („Liberty bonds”) pożyczki z r. 1918 są oprocentowane na 4% proc.

Narady przedstawicieli izb rolniczych

Związek Izb i Organizacji Rolniczych w celu omówienia na szerszym terenie licznych zagadnień, związanych się z działalnością samorządu rolniczego zwołuje na dzień 14 bm. konferencję z udziałem przedstawicieli wszystkich izb rolniczych.

Porządek obrad przewiduje omówienie roli izb i związków w rolnictwie, współpracy samorządów rolniczych z władzami w zakresie opinjowania ustaw, rozporządzeń itp. oraz roli izb w walce z kryzysem w rolnictwie.

W Belgii o Gdyni

W głównym organie partji liberalnej „L'Independance Belge” ukazał się entuzjastyczny artykuł o Gdyni. Autor tego artykułu po przedstawieniu danych statystycznych stwierdza wspaniały rozwój tego portu i kończy w sposób następujący: „Gdynia jest dla Polski symbolem. A Polska zmierza ku wielkiej przyszłości i możemy być pewni, że stoi ona przed nią otworem”.

Druga wycieczka z Czechosłowacji do Gdyni

We wrześniu r. b. bawiła w Gdyni wycieczka złożona z przedstawicieli sfer gospodarczych z Morawskiej Ostrawy. Obecnie Gremjum Handlowe w Morawskiej Ostrawie zachęcone pomyślnymi wynikami wycieczki przystąpiło do zorganizowania nowej wycieczki, w której mają wziąć udział sfery gospodarcze z Moraw, Śląska oraz Słowaczyny. Przewidywany jest udział 150-ciu osób. Wycieczka odbędzie się prawdopodobnie w drugiej połowie bm. W pracach organizacyjnych uczestniczy Konsulat Polskiej w Morawskiej Ostrawie. Wycieczka zamierza odwiedzić Gdynię oraz Warszawę i Kraków.

Drobne wpłaty do rak listonosza

Ministerstwo poczt i telegrafów opracowało projekt rozporządzenia, na mocy którego urzędy pocztowe będą upoważnione do inkasowania wszelkiego rodzaju drobnych wpłat, jak np. składek członkowskich do różnych związków i t. p. w wysokości od 1 zł. do 30 zł. za pośrednictwem listonoszów.

Organizacje i związki, dla których ściąganie opłat członkowskich dotąd następuje z znacznej trudnością, przyjmą tę innowację zapewne z dużym uznaniem.

Świat w zdarzeniach

Gdzie, co i jak?

Odwiedziny Ojca św. bazylik rzymskich zamkają cykl jubileuszowy pielgrzymek. Ojciec św. odwiedził wczoraj bazylikę Santa Maria Magiore.

Stan Florida wypowiedział się za zniesieniem prohibicji.

W najstarszej kolonii polskiej w Paranie, A-branches, odbył się uroczysty obchód Odsieczy Wiedeńskiej.

Polska zakupiła 4,115,910 funtów wełny australijskiej za sumę 193,400 funtów sterlingów od dnia 1 stycznia do 1 sierpnia b. r.

Poeta grecki, Pamos i trzech pisarzy fińskich: Sillanpaa, Gripenberg i Morné mają kandydować do tegorocznej nagrody Literackiej Nobla.

Piotr Mascagni, autor „Cavalleria Rusticana” ukończył ostatnio nową operę p. t. „Neron”. Znawcy przepowiadają jej wielką przyszłość.

Celnicy paryscy odkryli ezmuglowaną w ilości 10 kg. kokainę w przesyłce Krabów nadanej z kolonii dla jednej z restauracji paryskich.

W Czechosłowacji istnieje 2000 kinematografów, a w tej liczbie dzwiękowych 750.

W Ameryce północnej ekorki zajęcze oraz królicze pochodzenia polskiego uważane są za produkt bardzo cenny.

Złota piasku złotego wykryto w północnym Kaukazie. W miejscowości Kejston rozpoczęto budowę mechanicznej płóczkarni.

Znana lekkoatletka czeska Kubankowa opuściła na stałe Brno, przenosząc się do Pragi.

W zawodach pływackich w Sztokholmie Arne Borg uzyskał na 100 m. stylem dowolnym czas 59,1 sek.

W Amsterdamie odbywa się konferencja międzynarodowej linii radiofonicznej. Rozpatrywany jest m. in. podział fal według planu opracowanego w Lucernie.

Policeja francuska wykryła wielką afere szpiegowską. Szpiegzy operowali wzdłuż fortów francuskich na granicy niemieckiej.

W nadchodzącym roku budżetowym ma być preeliminowanych na lotnictwo 12 milionów złotych.

Paryż liczy obecnie 2.891.000 mieszkańców, a cały departament Sekwany 4.933.855.

Wojna objęła Arabję. Król Hadżasu Ibn Saud wyruszył z oddziałami wojska na spotkanie armji Kalifa Jemernu.

Nad wybrzeżami Morza Północnego przeszła wielka burza. Kilka statków i ludzi rozbiło się o skały.

W Budapeszcie w czasie międzynarodowych wyścigów zabił się motocyklista węgierski Jan Somarida.

Jugosłowiańskie ministerstwo komunikacji zakupiło w Polsce materiału kolejowego za 4 milj. zł.

Najwięcej wina pije się we Francji 145.000 litr. rocznie, najmniej w Anglii, Polsce i Sowietach, od 1,3 l. do 0,03 l. Polak przeciętnie pije rocznie 0,04 l. wina.

Uśmiechniesz się

Architekt wybudował willę podmiejską. Prowadzi nabywcę do pokoju, wychodził sam do ubocznego pokoju, staje przy ścianie i woła:

- Czy słyszy mnie pan?
- Tak.
- A widzi mnie pan?
- Nie.
- No widzi pan — mówi architekt — jak solidnie są zbudowane moje domy.

Na statku odkryto w czasie jazdy na pełnem morza pasażera na gapę Winnego doprowadzono do kapitana, który wyciął mu porządny nauczek.

- A gdzieś pan wogóle sterczał przez cały czas?
- Nie mogę zdradzić tego, kapitanie, tam siedzi jeszcze sześciu takich jak ja.

Wekselki bohaterów Trylogji Ich trochę wojna zniszczyła...

— Czy to aby pewny materiał? — spytał p. Zelik Rosengart, obracając w ręku weksle.

— Eff! Eff! — odpowiedział Rubin Kotłownik młody, lecz zdolny handlowiec, korzystający z inkasa p. Rosengarta.

— Kto jest ten... Andrzej Kmicie? — badał nieufnie dyskonter, odczytując podpis.

— Bogaty człowiek. Szlachcic z kresów. Un ma las. Samej granicy będzie ze dwie mile.

— A ten drugi? Michał Wołodyjowski?

— Oficer. Pułkownik. Un ma się żenić z jedną bardzo bogatą panną... Bardzobogata.

— A ten Ketting?

— Un ma wuję w Anglii, a tu un ma dobrą posadę u księcia Radziwiłła.

Pan Rosengart zdyskontował weksle. Tym

czasem ani jeden weksel nie był wykupiony w terminie. Sprawa oparła się o sąd.

— A skąd oskarżonemu przysły do głowy te nazwiska? — spytał na rozprawie zacieka-wiony sędzia, odczytując weksle z podpisami: Andrzej Kmicie, Michał Wołodyjowski, Ha-sting Ketting, Onufry Zagłoba, Jan Skrzetu-ski.

— Moja siostra wyjaśnił fałszerz — ma taką książkę, co tam te wszystkie panowie stoją. Bardzo bogate panowie... Ich tro-chę wojna zniszczyła, to uni widać nie mogą płacić.

Kotłownik opuścił sąd z wyrokiem półrocznego więzienia. Apelować nie będzie.

Śniadanie z perłami Smaczne ostrygi i dobry interes

Pewna arystokratka angielska udała się na śniadanie do wytwornej restauracji w Londynie i kazała sobie podać tuzin ostryg. Kelner zgity w pół przed wytworną lady pośpiesznie wykonał rozkaz. Przyśnił ostrygi, cytrynę i butelkę wina Chablis.

Dama zaczęła z wdziękiem polykać ostrygi, nagle usłyszano stłumiony jej okrzyk! Kelner i właściciel restauracji podbiegli zaniepokojeni.

Lady wskazała im rączką na otwartą muszlę ostrygi: znajdowały się w niej dwie ogromne perły.

Szczęśliwa dama po smacznym śniadaniu u-dała się z perłami do jubilera i sprzedała mu obie perły za 600 złotych.

Trzeba przyznać, że na śniadaniu zrobiła do bry interes!

Morderstwo w wyobraźni Zwłoki z przed 3000 lat

Pewien policjant w pobliżu Paryża zrobił niezwykle odkrycie: oto natknął się na zwłoki z odrąbaną głową. Zwłoki były niesłychanie wysuszone i przybrane w bardzo dziwne szaty.

Policjant zaalarmował władze i na miejsce straszego odkrycia zjechała komisja sądowo-

lekarska.

Okazało się, że zwłoki należały do człowieka, który żył 3000 lat temu. Była to mumja egipska, skradzioną zapewne z muzeum i porzuconą potem na ulicy.

Policeja wszczęła dochodzenia w celu usta-lenia skąd pochodzi mumja.

Tajemnica kropli mleka

Ostatni numer „Naturwissenschaft” podaje, iż dwaj uczeni angielscy Wright i Papish zdo-lali w drodze analizy spektralnej stwierdzić w mleku krowim składniki, których nie można było wysledzić zapomocą zwykłych metod che-micznych. Do składników tych należą: wapno,

magnezjum, kalinatrum, fosfor i chlor. Ponadto stwierdzono ślady żelaza, miedzi, cynku, a-luminium, manganu i jodu.

Do tych przeważnie znanych już składników dołączają się nowo odkryte ślady krzemu, boru, tytanu, wanadu, rubidu, litu i stronku.

Syn następcy tronu po ojcu objął przewodnictwo w sporcie

Następca tronu szwedzkiego, który od 29 lat był prezesem centralnego komitetu Szwedzkiego Związku Gimnastycznego i Sportowego, ustąpił ostatnio z zajmowanego stanowiska, a nowym prezesem mianowany został syn jego ks. Gustaw Adolf. Następcą tronu stał się bożysz-

czem sportsmenów szwedzkich.

Książę Gustaw Adolf odziedziczył po ojcu zainteresowanie sportem i sam jest znakomi-tym jeźdźcem i narciarzem. Stoł on również na czele szwedzkiej organizacji harcerskiej.

Jubileusz wybuchu 20 tys. dynamitu Gdy powstawał kanał panamski

Dwadzieścia lat temu, prezydent Wilson, siedząc w swoim gabinecie, nacisnął guzek nie-wielkiego aparatu, ustawionego na jego biurku. W tej samej chwili, w odległości 3.000 km. od Waszyngtonu, nastąpił wybuch 20.000 kg. dynamitu w samym centrum kanału; wybuch ten porwał ze sobą i wysadził w powietrze o-

statnie zapory, przedzielające jeszcze oba oce-any: Atlantyk i Pacyfik.

Prace przy wykończeniu kanału trwały jesz-cze 10 miesięcy, a oficjalne otwarcie odbyło się 15 sierpnia 1914 roku. Przeszło ono jednak bez wrażeń, rozpoczęła się już bowiem wojna światowa.

Tylko blondynki sama natura łaskawa dla jasnowłosych

Anglja żyje pod znakiem blondynek. Wszy-stko, co nie jest złotowłose (naturalne czy sztuczne — to obojętne) nie jest wogóle god-ne uwagi w pojęciu synów i córek Albjonu. Ciekawa statystyka z roku 1932 wykazuje, że blondynki najłatwiej znajdują mężów. Ciekaw-szeimi jednak są sensacyjne wyniki badań prze-prowadzonych nad dziećmi. Wynika z nich, że

natura sama woli jasne włosy, gdyż w ostat-nich trzech latach urodziło się w Anglii dwa razy więcej jasnowłosych dzieci. Zjawisko to nie jest dotychczas zbadane. Znawcy przypu-szczają, że nowoczesny sposób odżywiania się ludzi ma tu pewien wpływ na kolor włosów i dzieci.

Niezwykły багаż na okręcie Siątka mężczyzn w skrzyni

Podczas załadowania багаżu na pokład, wy-pływającego z Palermo do Nowego Jorku okrę-tu motorowego „Vulkania”, jedna z ciężkich skrzyń uderzyła o ścianę okrętu.

Z uszkodzonej części skrzyni wysunęło się ramię człowieka. Skrzynię spuszczoneo dźwigiem na ląd, przyczem wewnątrz znaleziono aż pięciu

mężczyzn, zaopatrzonych w prowianty i wodę, którzy w ten sposób zamierzali potajemnie wy-emigrować.

Stwierdzono, iż niezwykły багаż nadał pe-wien pasażer drugiej klasy. Aresztowano go wraz z pięcioma znalezionymi w skrzyni.

W kilku wierszach

Ministerstwo Komunikacji rozpatruje wniosek sfer rolniczych o powiększenie liczby przed-stawicieli rolnictwa w Państwowej Radzie Kolejowej.

Z zemsty na kochanku, który nie zwrócił 15 zł. 25-letnia wieśniaczka Pietrowska podpaliła Cybulakowi stodołę. Sąd warszawski skazał podpalczkę na 3 lata więzienia.

Arabowie w Jerozolimie przygotowują strajk powozowy na znak protestu przeciwko imigracji żydów do Palestyny.

W ciągu b. r. założono w Warszawie 13,500 automatycznych aparatów telefonicznych. Po zostało jeszcze do założenia 1,500 kółek.

Gospodarstwa rolne w poznańskim i na Pomo-rzu zajęły się bardzo w tym roku uprawą maku.

Surowe deszczulki posadzkowe, dębowe i bu-kowe, cieszą się na rynku holenderskim znacz-nym popytem. Państwowy Instytut Ekspor-towy udziela informacji.

Najniższą cenę za kg. chleba żytnio-pytłowego 24 gr. płaci się w Brześciu nad Bugiem.

W Warszawie ma powstać pierwszy meczet mu-szulmański między ulicami Zimorowicza i Krzyckiego.

Mistrz Belgji w biegu na 400 metrów przez płotki Bosmans pobił rekord belgijski na tym dystansie, uzyskując czas 55,1 sek.

Loty na linii Lwów-Czerniowce-Bukareszt od-bywać się będą tylko w poniedziałki, zaś na linii Bukareszt-Czerniowce-Lwów tylko w czwartki.

Do rzędu szybowisk polekich obok Bezmiecho-wej i Polichna przybyło nowe szybowisko ża-glowe pod Pińczowem. Wzgórze pińczowskie nadaje się do lotów żaglowych przy wiatrach północnym, południowym i zachodnim.

Na rynku austriackim istnieje możliwość zby-tu grzybów suszonych. Ceny rynkowe wy-noszą 8 — 11 szylingów za 1 kg. grzybów pierwszego gatunku. Import pieczarek jest zakazany.

W roku gospodarczym 1931-32 wywieźliśmy zbóż za 73.6 milj. zł., a w r. 1932-33 za 73 miliony zł. Czy uda się nam zwiększyć ten wywóz w b. r. gospodarczym?

W Stanach Zjednoczonych powstała organizacja narodo-socjalistyczna „srebrnych ko-szul”.

20 szkół sportowych otwartych zostanie w Mo-skwie; podwyższyć one mają kwalifikacje na-wodników sowieckich.

Jewsiejew, rekordzista skoku ze spadochronem mówi, że na 7.000 m. zanotowano temperat-urę 37 st. C. Skok trwał 1 m. 97 sek.

Na forum Cezara rozpoczęto częściową rekon-strukcję świątyni Wenus.

25 sędowników sowieckich odpowiada przed są-dem w Odessie za łapownictwo.

Związek Harcerstwa polskiego organizuje wy-stawę prac malarskich harcerzy wszystkich krajów.

gdy przeczytasz

Dwa szkoci siedzieli przez trzy dni na po-kladzie parowca transatlantyckiego w zupeł-nem milczeniu. Czwartego dnia jednemu z nich wypadła z ręki książka. Sąsiad podniósł książ-kę i w ten sposób zawiązała się rozmowa:

- Dziękuję bardzo.
- Pan jedzie również do Ameryki?
- Tak.
- Ja również.

— Pan prosi o rękę mojej córki? Wiedzi pan że nie oddam córki, człowiekowi, który nie zna się na interesach.

— Gdybym się nie znał na interesach, to-bym nie prosił o rękę pańskiej córki.

Szef (do pomocnika)
— Pani, pan jest leń, darmozjad, idjoła, zapomina pan stale, że mnie i tylko mnie za-wdzięcza pan wszystko, czem pan jest.

Szkodliwe nałogi w niezgrabnych profesjach

Dla dobra ruchu spółdzielczego

W ministerstwa skarbu opracowany został projekt noweli do ustawy o spółdzielczości. Nowela ta wprowadza pewne, dość zasadnicze zmiany w przepisach, porządkując całą dziedzinę spółdzielczości. Wywołała ona duży oddźwięk w sferach spółdzielczych.

W związku z tem wiceminister prof. Leon Kozłowski scharakteryzował otwarcie obecną sytuację spółdzielczości polskiej i powody nowelizacji dotychczasowej ustawy.

Ruch spółdzielczy w okresie zaborczym — stwierdza m. in. p. wiceminister — był ostoją życia gospodarczego i narodowego w poszczególnych dzielnicach. Z chwilą powstania Państwa Polskiego, pozostał on wierny swoim tradycjom, przestrzegał pilnie swojej niezależności i zachował stare formy organizacyjne z czasów zaborczych jedynie tylko poszczególne organizacje utworzyły dość luźne związki nadrzędne.

Związki rewizyjne i zrzeszenia utraciły w ostatnich latach w wysokim stopniu swój partyjno-polityczny charakter, stając się organizacjami, służącymi celom gospodarczym. Tem niemniej w metodzie ich pracy tkwią jeszcze wpływy tych dawnych tradycji. Do tych ujemnych wpływów dodają jeszcze różnice narodowościowe, które również powodują pewne utrudnienia w kolaboracji pracy całego ruchu spółdzielczego w Polsce.

Ku konsolidacji

W związku z ostatnim Zjazdem spółdzielczym p. wiceminister stwierdza m. in.

Zjazd ten był pierwszym tego rodzaju zjazdem w Polsce i dlatego fakt ten jest wielce charakterystyczny. Trzy największe centrale organizacji spółdzielczych zjednoczyła obawa, że nowe przepisy odbiorą ruchowi spółdzielczemu samodzielność i samorząd. Tymczasem nowela nie narusza ani jednego ani drugiego, porządkuje tylko całą dziedzinę spółdzielczości, wzmacniając nad jej pracą gospodarczą kontrolę i podnosząc odpowiedzialność władz nadrzędnych na prace w poszczególnych spółdzielniach.

Nowela ta jest tak pomyślana, aby tę konsolidację ułatwić i umożliwić. Nie można bowiem tolerować w dalszym ciągu istnienia jednoczesnego 24 związków rewizyjnych spółdzielczych w kraju, zwłaszcza, że posiadają one przeważnie charakter związków powszechnych, a tylko w życiowej praktyce niektóre z nich specjalizują się.

Poszczególne związki niejednokrotnie wyrwywają sobie dobrze funkcjonujące placówki, tworzą niepotrzebne spółdzielnie konkurencyjne i usuwają ze związków te spółdzielnie, które im nie przynoszą dostatecznych dochodów. Oczywiście taka me-

toda nie ma nic wspólnego z istotą ruchu spółdzielczego. Doprowadziła ona do tej anomalji, że na 20.000 spółdzielni w Polsce, tylko 12.000 należy do związków rewizyjnych, a 8.000 spółdzielni, w tem znaczna liczba będących w likwidacji, nie należy do żadnego zrzeszenia i stanowi odłam spółdzielni dzikich. Dlatego też w noweli wprowadzony został przepis upoważniają-

cy ministra skarbu do nadawania związkom prawa rewizji na ściśle określonym terenie i dla pewnego tylko typu spółdzielni.

I jeszcze na jedno zwrócić należy uwagę w związku z wywiadem p. wiceministra Kozłowskiego. Oto dowiadujemy się z tego wywiadu, że jedna tylko Kasa Centralna Kółek Rolniczych posiada 39,5 milionów

złotych kredytu rządowego, nie licząc innych, bardzo znacznych kredytów, przydzielanych innym centralom spółdzielczym. Gospodarka spółdzielni niezawsze stała na odpowiednim poziomie, czego dowodem jest odpisany kredyt sanacyjny w wysokości 10-ciu milionów złotych. Zrozumiałe jest, że przy rozporządzaniu tak olbrzymimi kredytami publicznymi, spółdzielnie muszą być poddane ściślejszej kontroli.

Z naciskiem podkreślił p. wiceminister Kozłowski, że nowelizacja ustawy nie uderzając w niczem w **samodzielność ruchu spółdzielczego**, jako takiego, a porządkując formy organizacyjne związków rewizyjnych wzmacniając kontrolę i nadzór nad spółdzielniemi, oraz podnosząc odpowiedzialność za przeprowadzane rewizje, spotyka się z **pełnym uznaniem dołów spółdzielczych**. Jedynie tylko protestują niektórzy obecni kierownicy Związków Rewizyjnych których piękne frazesy o utrzymanie samodzielności i samorządności ruchu spółdzielczego trafiają w próżnię, gdyż nowela nie ogranicza w niczem samego ruchu spółdzielczego. Podporządkowuje ona jednak pracę spółdzielczości ogólnemu interesowi państwa. Obawy żywione przez niektórych przywódców mają swoje źródło w starym nałogu unikania wszelkiego kontaktu z państwem. Jest to ta sama obawa, która obezwładniała w ciągu 13-tu lat Radę Spółdzielczą. Nowela ma właśnie także m. in. za zadanie ożywić pracę tej Rady.

Zawsze równie dobry towar.

Koniecznym warunkiem zbytu artykułów pierwszej potrzeby jest niezmiennie dobry gatunek. Nazwisko Schicht jest gwarancją dobroci towaru. Mydło Jeleń Schicht, wyrobione z najszlachetniejszych surowców, jest wydajne i oszczędne w użyciu. Wolne od szkodliwych składników, nie niszczy bielizny. Zwróćcie uwagę na nazwę Schicht i markę „skaczącego jelenia”. Odrzućcie bezwartościowe naśladownictwa!

MYDŁO JELEŃ SCHICHT

Fatalne skutki gwizdania

Przygoda dwu Anglików w Moskwie

Słynny mistrz gry na organach Fryderyk Briedge i przyjaciel jego znakomity powieściopisarz James Player odbywali wspólnie podróż po Rosji.

Zwiedzali Moskwę, skąd mieli wyjechać do Piotrogradu. Zajęci zwiedzaniem miasta obaj przyjaciele zapomnieli o godzinie odjazdu pociągu. Gdy Player spojrzął na zegarek, zorientował się, że mają zaledwie pół godziny czasu.

Na szczęście nawinęła im się dorożka. Ale tu nowy kłopot: niewiadomo jak wytłumaczyć

woźnicy, że chcą jechać na dworzec. Anglicy nie umieli po rosyjsku „izwoszczyk” nie rozumiał po angielsku.

— Słuchaj — rzekł Player do przyjaciela — ty będziesz udawał lokomotywę. Mów: Pszuch... Pszuch... Pszuch... Ja będę niby ciągnął za linkę bezpieczeństwa i będę gwizdał. Chyba wreszcie będę rozumieć.

W drodze rozpoczęło się prawdziwe kino. Jeden z Anglików nadymał się z całych sił i dmuchał: Huuu... Pszuuuu... Drugi gwizdał i fan-

rozpamiętując te zdarzenia. To samo było z końmi po ogierze z państwowej stadniny; jego potomstwo we wsi wyrastało na nędzne, karłowate szkapy, a we dworze... smoki to były, nie konie. Smoki! Bo miały co zred od maleńkości, bośmy je pucowali co dnia i do trzeciego roku życia hycle próżnowały... I tak by było z moją Zośką... I tak będzie!

Rozmarzył Bartka. Trochę pod wpływem muzyki i z patrzenia na wystrojone fordancery. I trochę z tego, że stał wygalowany na szwajcara, że miał za dzisiejszą noc otrzymać 4 franki, że od jutra dostanie znów stałą pracę. Posadę!... Ale najwięcej zdziałał alkohol. Przebijając się u szwagrowstwa i gołąc brzytwą Urbana swój dwutygodniowy zarost, Bartek skorzystał chętnie z zaproszenia i wychylił kilka kieliszków „na pomyślność”. A że nic nie jadł od rana, więc tem łatwiej go zamroczyło... Dlatego wszystko wydawało mu się tak niezmiernie łatwe i proste. — Zośka będzie damą. Musi być! — Skąd wziąć pieniądze na kosztowne suknie? Pantofelki? Świecidełka?... Drobiazg! Przecież od jutra zaczniesz znów zarabiać. Będzie oszczędzał. Przystanie palić. Do bistro nie wstąpi nigdy... — Ale Zośka musi być taką damą! — powtarzał z uporem. — I ja, ja jej dam na wszelkie wydatki, na te, jak mówi szwagier Urban, inwestycje...

O inwestycjach myślał również Duvet i notował na bibułkowej serwetce:

Ta ostatnia inwestycja zamortyzuje się wprawdzie w ciągu dłuższego okresu czasu, ale narazie oczekiwana wizyta Amerykanów pochłonęła już 155 franków! A aktywa budżetu? Butelka szampana kosztuje firmę 25 fr., sprzedaje się ją w lokalu za 100, zaś cena przedkryzysowa była o 80 fr. wyższa. Ponieważ

przezorny Duvet polecił na „amerykańskim” stoliku położyć cennik przedkryzysowy, zanosilo się na to, że jedna butelka szampana zwróci wszystkie inwestycje. A gdzie zarobek?

— Wypiją tylko jedną butelkę, niestety. Jakże! Dwie osoby, i żeby to jeszcze parka. Nie. Ojciec z córką... Tak. Wobec tego trzeba zastosować cennik z roku 1924-go. Taki Amerykanin nabierze większego szacunku dla lokalu, jeżeli zapłaci za butelkę 400 franków...

Potem Gaspard Duvet spróbował ogarnąć myślą nieuchwytnie narazie, ale niewątpliwie olbrzymie korzyści, jakie wynikną z fachowego zareklamowania wizyty Forbacha w „Małej Alhambrze”. Ach, żeby tylko filmowcy nie zawiedli!

Sporo czasu upłynęło, nim rozmarzony businessman ocknął się z zadumy. Spojrzął na zegarek i struchlał. Północ minęła.

— A ich jeszcze niema? Może... może... nie! Za Susanne ręczę!

Dopiero o godzinie o'21 z tego strumienia aut, który płynął w kierunku Place Pigalle wyprysnęła duża, czarna limuzyna i, ku zaskończeniu sąsiednich barów, zatrzymała się przed „Małą Alhambra”. Leonardo Manetti odemknął drzwiczki i sprezentował broń, tj. półtorametrowe berło. Hieronim Kallinos podbiegł z olbrzymim parasolem, choć śnieg już nie przyszył. Z auta wysiadło dwóch gentlemanów i szczerła dama w sobolowym futrze. W przedmoku Gaspard Duvet złożył gościom ukłon, należny tylko księżetom krwi. Z licznych reprodukcji zawsze tej samej fotografii poznał od razu mr. Samuela Forbacha, lecz twarz drugiego pana także nie była mu obca.

(Ciąg dalszy nastąpi)

ANTONI MARCZYŃSKI,

PODPALACZE

— O Boże, Boże! Żeby to moja dziewczucha mogła kiedy zaznać takiego życia i być taką damą! — modlił się żarliwie. I lekkomyślnie! Lecz nie znał przecież drugiej strony medalu. Widział tylko złote, srebrne, czerwone pantofelki, jedwabne pończochy, cudacznie wycięte, ale piękne suknie bez rękawów, barwne wachlerze, kwiaty i inoć świecidełka. A gdy która z „hrabin” zapędziła się w tańcu w sąsiedztwo jego drzwi, widział jej ręce niezniszczoną pracą fizyczną, i szkarłatne paznokcie, i ponętne rumieńce na gładkich policzkach, i wszelkie inne cuda maquillage'u, o której to „instytucji” jako żywo nie słyszał. — To wszystko z pańskiego życia, — sądził w prostocie ducha, — nie narobi się taka, nie zmarznie, zje, ile chce, i miałaby nie być śliczna? Dajcie mojej Zośce tak zjeść, a zobaczycie, jakich dostanie rumieńców...

Teorję, że wyłącznie dobrobyt decyduje o pomyślnym rozwoju i pięknym wyglądzie każdego „boskiego stworzenia” wyhodował sobie Bartek jeszcze w Polsce, zanim wyemigrował. Był wówczas fornałem we dworze, bo własnego gruntu nie posiadał ani skrawka. Zato jego stryjeczny brat miał aż 6 hektarów ornego, które głębokim klinem wryzowało się w pańskie. Więc tu i tam była ta sama ziemia i tego samego dnia zasiano raz to samo żyto, a mimo to na chłopkiej enklawie wypadł zbiór o 5 centnarów mniejszy z morgi, niż na pańskim.

— Bo dziedzic sobie ziemię posolił jakimś sztucznym nawozem, a Kuba nie, — mruknął Bartek Ropa,

Zagadnienia turystyki na Pomorzu

Wybrzeże i Gdynia terenem nieograniczonych możliwości

II.

Przełom w ruchu przyjezdnych nad morze stanowi r. 1932, w którym urządzono po raz pierwszy „Święto Morza” a Ministerstwo Komunikacji zastosowało poraz pierwszy politykę wybitnie tanich biletów turystycznych.

Jeżeli zestawimy dane z lat 1932 i 1933, to spostrzeczemy, że o ile na cyfrę 170,000 przyjezdnych z ubiegłego roku składa się około 100,000 ludzi, przybyłych na „Święto Morza” i 35,000 uczestników Zjazdu Legionistów Polskich, — to w bieżącym roku na 180,000 osób, przybyłych do Gdyni, przy pada tylko 30,000 uczestników „Święta Morza” i potężna już cyfra 150,000 przyjezdnych turystów. Ten tak wzmożony ruch turystyczny na wybrzeżu należy zawdzięczać niezmiernie pożytecznej akcji propagandowej Ligi Morskiej i Kolonjalnej.

Gdynia, skutkiem coraz szerszej rozbudowy portu i coraz większego jego zatrudnienia, naturalnym biegiem rzeczy zamiera jako letnisko, natomiast z każdym rokiem rośnie jako obiekt turystyczny. Nie można już dzisiaj reklamować Gdyni jako letniska bez pewnego uszczerbku dla jej powagi jako portu wielomilionowego Narodu. I choć się nie przeciwdziała, utrzymującemu się tutaj siłą bezwładności z lat dawnych, ruchowi letniskowemu, to niezależnie od tego coraz bardziej wzrasta znaczenie Gdyni jako bazy wypadowej dla turystów, chcących poznać polskie wybrzeże.

Potrzeby Gdyni

Do tego ruchu turystycznego, który niezawodnie przez czas dłuższy jeszcze będzie miał tendencję rosnącą, ani Gdynia ani wybrzeże nie przystosowało się zupełnie. I to ani pod względem hotelarstwa, ani pod względem zakładów gastronomicznych ani pod względem urządzeń kulturalnych czy rozrywkowych.

Stąd możliwości inwestycji w powyż-

szczyty prywatnej, pod warunkiem jednak, że stanie ona w centrum miasta.

Brak stałej, przyswoiciej urzędzonej i odpowiednio wielkiej kawiarni spowodował w bieżącym roku w Gdyni, że przerbiono na czas sezonu w tym celu salę kinową. A ktoś z przybywających w lecie do Gdyni nie pamięta stałych trudności związanych z uzyskaniem miejsca w małej, lecz dobrze prowadzonej cukierce na Skwerze Kościuszki?

Inicjatywa prywatna ma głos

Skoro weźmie się pod uwagę, że stan Gdyni, pod względem także urządzeń gastronomicznych, jest zupełnie podobny i w innych miejscowościach wybrzeża, to dopiero zyskujemy pełny obraz możliwości,

jakie istnieją we wszystkich miejscowościach nadmorskich dla inicjatywy prywatnej.

Pod względem kulturalnym i rozrykowym. Większe zjazdy, których obrady nie mogą się odbywać na wolnym powietrzu, nie odbywają się w Gdyni dla braku odpowiedniej sali. To samo dotyczy przedstawień teatralnych. Skoro jednak któryś z teatrów, chce pomimo to odbyć przedstawienie, wówczas musi zapłacić kinematografowi, w którym salę wynajmuje, odszkodowanie za seans, licząc 300 zł. za jeden dzień.

Pobudowanie zatem odpowiedniej sali jest również dobrym interesem, albowiem sala taka posiadałaby stałą frekwencję przez cały rok; ześrodkowałaby w sobie

Sily przyrody na usługach nowoczesnej kosmetyki

Szczęśliwy zaiste był pomysł nasycenia kremu ożywcza energią słońca. Naświetlony promieniami ultrafioletowymi D-ra Lustra krem „Ultrasol” nie tylko chroni cerę przed szkodliwymi działaniami zmianami atmosferycznymi, lecz krzepi ją jednocześnie. Nader przystępna cena kremu „Ultrasol” umożliwi każdemu korzystanie z tego cudownego wprost wynalazku.

Legjonowa poczta polowa

Osobny dział muzeum

Istniejące przy Ministerstwie Post i Telegrafów Muzeum Poczty i Telekomunikacji (Warszawa, ul. Św. Barbary 2, róg Poznańskiej, Gmach C. T. i T. M.) przystępuje do organizowania specjalnego działu, obrazującego pocztę polową Legionów Pol. w czasie wojny światowej.

Dział ten będzie obejmował aparaty telegraficzne, telefoniczne przyrządy, sprzęt, szyldy, oznaki, materiały pocztowe i różne objekty filatelistyczne, a także rysunki, zdjęcia fotograficzne, dokumenty, akta, schematy połączeń i t. p., dotyczące tych urządzeń w różnych fazach rozwoju od samych początków powstania Legionów pod dowództwem ich Twórcy i Pierwszego Komendanta, Marszałka Józefa Piłsud-

skiego.

Podając o powyższym do wiadomości, Muzeum P. i T. zwraca się gorącym apelem do wszystkich byłych uczestników Legionów, jak również osób które w ten czy inny sposób współpracowały przy organizacji służby pocztowej w tych formacjach, o łaskawe nadesłanie opisów posiadanych przedmiotów, przedstawiających wyżej wyszczególnione zabytki o poczcie polowej Legionów.

Nadmienia się, przytem, iż eksponaty złożone w darze, będą przyjmowane z wdzięcznością, a na wystawionych obiektach w salach muzealnych będą uwidocznione nazwiska ofiarodawców.

Artur Briel.

całe życie kulturalne miasta oraz wszelkie rozrywki (teatr, zjazdy, odczyty, akademie, bale, rauty itp.).

Dalszą możliwością ekspansji inicjatywy prywatnej w Gdyni jest możliwość pobudowania nowych łazienek. W roku przysłym kończy się kontrakt dotychczasowego dzierżawcy łazienek w Gdyni. Łazienki te pobudowane w r. 1924 bezpretensjonalnie i prymitywnie, starczyły na ruch ówczesny w Gdyni. Dzisiejsze jednak wymogi miasta stawiają pod tym względem znacznie wyższe kryteria. A trzeba zaznaczyć, że odpowiednio pobudowane łazienki, zaspakajające nowoczesne potrzeby miejscowej i przybywającej do Gdyni rokrocznie publiczności, będą niezawodnie dobrze prosperującym interesem dla tego, kto je pobuduje. I dlatego wszelka poważna inicjatywa prywatna, o odpowiednich kapitałach, będzie mogła liczyć na poparcie gminy.

Muzeum morsko kaszubskie

W końcu trzeba stwierdzić, że Gdynia jest młode miastem i nie mając z tego powodu jako miasto przeszłości, nie posiada też poza portem żadnych kulturalnych atrakcyj dla turystów.

Stąd, wydaje się rzeczą słuszną, ażeby w Gdyni, największym mieście Kaszub i nad polskim morzem, stanęło muzeum Morsko-Kaszubskie. Istnieje już inicjatywa Komisarjatu Rządu w tym kierunku, i niedługo takie muzeum stanie. Narazie małe i biedne. Ale od ogółu ludności kaszubskiej zależy, ażeby ono się stało pięknym i bogatym. Dlatego z tego miejsca, należy wszystkich mieszkańców Kaszub go rać prosić o poparcie i współdziałanie w zakresie skompletowania zbiorów regionalnych.

Jak z przedstawionego stanu rzeczy wynika Gdynia oraz wybrzeże w zakresie turystyki jest terenem o nieograniczonych prawie możliwościach inwestycyjnych o dużym stopniu rentowności, co w połączeniu z wyjątkową obecnie konjunktura budowlaną, tworzy niemal Eldorado interesów dla ludzi rzutkich, przedsiębiorczych a posiadających pewien kapitał.

CIĄGNIE NIE JUŻ 19 PAŹDZIERNIKA CZAS NAJWYŻSZY KUPIĆ LOS

szym zakresie o dużym stopniu rentowności są ogromne.

W ZAKRESIE HOTELARSTWA:

Dotkliwie odczuwać się daje w Gdyni jakoteż we wszystkich uczęszczanych miejscowościach wybrzeża brak hotelów; w Gdyni specjalnie, hotelu o 100 do 150 pokojach, z pewnym komfortem urządzonych dla ludzi zamorskich z kraju i coraz liczniejszych wycieczek zagranicznych. Istniejące są przeważnie małe, drogie i prymitywne. Ceny za pokój jednołóżkowy wynoszą od 10 do 15 zł. za dobę a za dwułożkowy dochodzą do 35 zł. Co jednak najcharakterystyczniejsze w tem, to to, że przez cały sezon są zajęte.

Brak hotelu turystycznego, przystosowanego do charakteru masowego ruchu turystycznego, który musi być tani. Hotel taki, posiadający do 1000 łóżek w małych pokojkach i na salach zbiorowych, miałby ogromne powodzenie i zamortyzowałby się bardzo szybko.

Pojęcie o możliwościach hotelarskich na wybrzeżu dają następujące cyfry:

Przyjmując, że każdy przybywający na wybrzeże turysta, wydaje przeciętnie na zakwaterowanie 3 zł. za dobę, co jest w istniejących warunkach kwotą śmiesznie małą, to przy frekwencji w ostatnim roku 180,000 osób, daje razem olbrzymią sumę 540,000 złotych, na której można oprzeć kalkulację.

W ZAKRESIE ZAKŁADÓW GASTRONOMICZNYCH:

Ani w Gdyni, ani w innych miejscowościach wybrzeża niema dostojnie ani jednej restauracji, dostosowanej do dużego napływu gości sezonowych. Stąd każdorazowy napływ przyjezdnych musi gmina ubezpieczać wydawaniem pozwoleń na... kioski żywnościowe.

Wynika z tego, że urządzenie w Gdyni wielkiej, o europejskim zakroju restauracji, jest drugim dobrym interesem dla ini-

Powiedz mi jak kupujesz — powiem ci kim jesteś

Kobiety lubią obchodzić za sprawunkami, nie które czynią to wprost z mamielnością (dobrze, jak mają za co kupować) Jedno z piem zagranicznych pochwila całe studjum kobiece kupującej i utrzymuje że można zastosować wobec niej odpowiednio przekształcone przysłowie: Powiedz mi, jak kupujesz a powiem ci, kim jesteś.

Najlepszą i najmilszą z kupujących jest kobieta, która wie dokładnie co chce kupić, po zakupie swoje idzie do właściwego magazynu, gdzie bez długich namysłów się wybiera sobie czego jej trzeba. Niestety, ten typ kobiety kupującej należy do rzadkości.

Do drugiej kategorii należą kobiety, które naprawdę wiedzą co chcą kupić, ale obchodzą niezliczoną ilość sklepów, oglądając tysiące

razą żądane przedmioty i czują się uspokojone dopiero wówczas, gdy się już osobliwie przekonają, że kupiły bezsprzecznie to, co najlepsze i najtańsze. Zużywają one mnóstwo czasu na robienie sprawunków, ale nieraz bardzo tanim kosztem potrafią się elegancko ubrać.

Trzecia kategoria kobiet kupujących jest bardzo przykra dla sprzedawcy. Są to osoby, które za dobrze wiedzą co chcą kupić. Postanawiają zazwyczaj dostać rzecz, którą gdzieś, kiedyś u kogoś widziały. Muszą mieć absolutnie to samo i w tym celu przewracają wszystko do góry nogami, robią dokoła siebie zamieszanie i wychodzą z magazynu nic nie kupiwszy.

Wszystkie trzy powyższe typy kobiet wiedzą czego chcą. Oprócz nich są jeszcze kupujące które nie wiedzą, czego chcą i z temi

mają sprzedawcy nieraz ciężkie przeprawy. Najbardziej pożądanym dla kupca jest typ pierwszy: kobieta której wszystko można wmówić, która kupuje prędko i dużo i na niczem się nie rozumie. Takimi są przeważnie panisusie z zapadłej prowincji, które, przyjeżdżając do miasta robią liczne sprawunki ku wielkiej radości kupców.

Do drugiego typu kobiet, niewiedzących czego chcą, należą osoby, które nie mają zaufania ani do siebie, ani do nikogo. Te kupujące nie wiedzą wogóle, czego właściwie chcą, w jednej chwili decydują się na sprawunek, potem zmieniają zdanie już chcą czegoś innego, powracają znów do pierwszej wybranej rzeczy, a odchodząc od kasy każą wypakować i ponownie zmieniać to co już kupiły. Dużo z niemi kłopotu.

Prawdziwym postrachem jednak dla kupców jest typ trzeciej kobiety, którym można wprowadzić wszystko łatwo wmówić, które łatwo i chętnie kupują, nazajutrz jednak przybiegają, by towar wymienić. Są osoby dla których ta wymiana towaru jest najmilszą rozrywką. Jeśli nie wymienia sprawunku, zdaje im się, że źle załatwiły interes.

Powyższe studjum zajmuje się tylko kobietami. Można by jednak całą książkę napisać o różnych typach mężczyzn kupujących. Małe jest mężczyzn praktycznych. Kupują zazwyczaj rzeczy drogie i niepotrzebne, a oszczędzają na niezbędnych, a mniej rzucających się w oczy. Tak przynajmniej skarżą się chóralnie żony. Niejeden mąż nie kupi ciepłych pończoch dziecku, ale sprawi mu za kilka płyt gramofonowych; niejeden nie da żonie pieniędzy na nowe przecieradła, ofiaruje zaś jej wzamian dziesięć razy droższą makatę, bez którejby się oberzł!

„Powiedz mi jak kupujesz, powiem ci kim jesteś”!

Dwa miliony oszczędności na drukach i wydawnictwach państwowych

W listopadzie 1931 r. powołana została do życia komisja normalizacji druków i wydawnictw państwowych przy prezesie rady ministrów, której powierzono znormalizowanie formy druków używanych w instytucjach państwowych, zrationalizowanie treści druków i sposobów ich użycia, unormowanie i uporządkowanie wydawnictw państwowych, normalizację gatunków papieru stosowanych w urzędach, wreszcie, w wyniku ostatecznym — ustalenie właściwych systemów zaopatrzenia urzędów w druki. Zadania komisji stanowią jedno z ogniw w łańcuchu zainicjowanych przez rząd prac nad usprawnieniem administracji publicznej.

Jako rezultat tych prac, o charakterze ogólnym, komisja opublikowała „Wskazówki dla opracowywujących druki” oraz rozpoczęła wydawanie „Polskich norm urzęd-

wych”. Ponadto opracowano szablony formatów papieru oraz zainicjowano produkcję krajową metalowych przymiarów drukarskich. Jedną z prac o szerszym znaczeniu stanowi również normalizacja ze szytu szkolnego, której projekt komisja opracowała i przesała ministrowi oświaty. Komisja wkorzysta ze współpracy ministerstw i rzeczoznawców.

Wymownym przykładem celowości prac komisji jest zredukowanie liczby 900 używanych dotychczas druków personalnych do 85-tu, a więc zgórą o 90 proc. Przeprowadzenie części tylko druków ministerstwa skarbu dało ponad 1/4 miliona złotych oszczędności w stosunku rocznym. Ogólny dotychczasowy rezultat oszczędnościowy, osiągnięty w wyniku prac komisji, sięga sumy 2-ech milionów złotych.

Trafiają w samych siebie

Wilhemowskie świece „narodowego” informatora

Z Komendy Związku Strzeleckiego piszą nam: Wyłożona praca organizacyjna Związku Strzeleckiego jest oddawna solą w oku endecji. Pragnąc za wszelką cenę przeciwdziałać rosnącemu w społeczeństwie sympatjom dla Związku Strzeleckiego, praca „narodowa” nie przebiegając w środkach, chwytając się niewyszukanych metod oszczerstwa i fałszu.

Na łamach jej organów pojawiają się niejednokrotnie wzmianki i artykułki o mało mówiącej treści, lecz utrzymane w tonie wysoce napastliwym. Wszystkie te „wiadomości” w świetle prawdy okazują się kłamstwami. Znajduje to potwierdzenie w licznych sprostowaniach prasowych odpowiednich władz Związku Strzeleckiego, a niejednokrotnie i przed krótkimi sądownymi.

Oto niedawno redaktor odpowiedzialny „Słowa Pomorskiego” został skazany przez Sąd Okręgowy w Chojnicach na karę grzywny za zniewagę członków oddziału Zw. Strzeleckiego w Wielu.

Przed kilkunastu dniami w „Kurjerze Poznańskim” ukazała się notatka sprawozdawcy sądowego tego pisma, który podając wyrok sądowy skazujący kilku mieszkańców wsi Wrotków za kradzież, pisał, iż byli oni „członkami i działaczami miejscowego oddziału Związku Strzeleckiego”, mimo, iż nikt z nich nie był nigdy w żadnym oddziale strzeleckim, ale nawet we wsi Wrotków nie było nigdy oddziału Związku Strzeleckiego.

Jak się później okazało, inspiratorem tej wzmianki był niejaki Sylwester Amliczkiewicz, znany na miejscowym terenie z tego, iż w czasach przedwojennych iluminował, jeden z nielicznych, w dniu urodzin cesarza Wilhelma okna swego mieszkania świeczkami. Nic więc dziwnego, że tego rodzaju mężowi zaufania pracy „narodowej” może niepodobać się wspaniały rozwój Związku Strzeleckiego na ziemi Wielkopolskiej.

Niedawno „Wieczór Warszawski” donosił pod odpowiednio soczystym tytułem o

„bijatykach i gorszących zabawach” strzelców na kolonji Opacz pod Warszawą. Jak się okazało, na jedną z popularnych wśród miejscowej ludności wieczornic strzeleckich wkradła się grupa młodzieży komunistycznej, z pobliskiego Okęcia, która usiłowała wywołać awanturę i rozbić spokojnie odbywającą się zabawę.

Oczywiście komuniści zostali siłą usunięci z sali i to widocznie, zdaniem „Wieczoru Warszawskiego”, było tem gorszą-

cem zajściem na zabawie strzeleckiej. Jak widać, w akcji przeciwko Związkowi Strzeleckiemu, ręką w rękę z komunistami występuje „narodowa” prasa.

Z tych kilku przykładów widać, jakiej wartości „argumentami” operuje prasa „narodowa” w swej akcji zwalczania rozwijającego się Związku Strzeleckiego, to też przykłady te wskazują, w jaki sposób należy odnosić się do oszczerczych napaści!

SWOJ DO SWEGO

Szczęśliwe losy nabywajcie tylko w chrześcijańskiej i obywatelskiej

KOLEKTURZE KAPTURKIEWICZA Sp. z o. p.

Bydgoszcz, Marszałka Focha 17, telefon 62

Zlecenia zamiejscowe załatwiamy odwrotnie. W miejscu dostarczamy losy na życzenie do domu.

Niemieckie rządy w majątku Chwarzno w pow. morskim

Są majątki na Pomorzu, będące własnością Niemców, gdzie panują stosunki takie, jakgdyby nie nie zmieniło się tu od czasów Bismarcka i komisji kolonizacyjnej. Właściciel Niemiec, administrator Niemiec, a Polacy — to woły roboty, których traktuje się w myśl zasad „wyższej” kultury niemieckiej, a więc brutalnie, wymyślając im i znieważając ich oczywiście również w języku niemieckim. Wartości przypomnieć tym panom, że od czterech lat Pomorze — to Polska i że element polski, choćby to byli najubożsi robotnicy, jest tu elementem panującym, a garstka mniejszościowa musi wobec niego zachowywać się conajmniej lojalnie.

Przykład tego rodzaju stosunków daje majątek Chwarzno w pow. morskim koło W. Kacka.

W majątku tym właściciel i administrator są Niemcami, pozatem zaś jest tu 18 polskich rodzin robotniczych. Administrator, który rządzi się w majątku niepodzielnie, nie włada, albo nie chce władać językiem polskim, wszelkie dyspozycje wydaje po niemiecku i co gorsza, z pruską bezwzględnością lży ludzi przy pracy, korzystając z obfitego pod tym względem niemieckiego słownictwa. Polscy robotnicy dla kawałka chleba muszą to wszystko znosić bez szemrania.

Przypuszczamy, że znajdują się środki, które zmienią ten niedopuszczalny stan rzeczy, kładąc kres panowaniu się ducha pruskiego na polskiej ziemi pomorskiej.

Do nabycia we wszystkich aptekach

Z całego kraju

— Piętnastolecie Orłąt lwowskich obchodzić będzie w listopadzie b. r. miasto Lwów w rocznicę swej bohaterkiej obrony w roku 1918. Protektorat nad uroczystościami objął P. Prezydent Rzplitej. Członkostwo w przydzium honorowem przyjęli przedstawiciele rządu, marszałkowie izb ustawodawczych, episkopat, generałowie i szereg wybitnych osobistości ze świata społecznego.

— Nowe lotnisko cywilne, urządzone według wymagań najnowocześniejszej techniki, otwarte zostanie w Warszawie na Okęciu dla celów komunikacyjnych i sportowych w dniu 1 listopada br.

— Zdobywcy pucharu Gordon - Benneta kp. Hynek i por. Burzyński, po dzisiejszym przyjęciu w Gdyni, odjadą do Warszawy, gdzie po wręczeniu pucharu władzom Aeroklubu Rzplitej podejmowani będą uroczystości przez sfery lotnicze cywilne i wojskowe.

— Wystawa plastyków legionistów otwarta zostanie 11 listopada w dniu święta Niepodległości w salach Instytutu Propagandy Sztu ki w Warszawie.

— Budowa kolei Warszawa — Radom postępuje szybko naprzód. Wykończono już około 30 proc. robót ziemnych i około 10 proc. mostów. Cała linja, mająca mieć ogółem 108 km. długości, ukończona zostanie w połowie roku 1934.

W KOLEKTURZE „Uśmiech Fortuny” TORUŃ, Żeglarska 31 Bydgoszcz, Pomorska 1

Bez zmiany struktury Banku

Rząd przejął portfel akcji Banku Związku Spółek Zarobkowych

Pod przewodnictwem prezesa Samulekiego odbyło się doroczne zgromadzenie akcjonariuszy Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu.

Przedłożony bilans Banku za rok 1932 zamyka się sumą 180.547.293 z., przekazując nadwyżkę 855.290.38 zł. do rachunku strat i zysków. Na podkreślenie zasługują wydatne obniżenia kosztów handlowych o blisko 1.243,00 zł. oraz poważne sumy opisane na udziałach i dłużnikach w kwocie 1.188.000 zł.

Sprawozdania o działalności Banku dał kurator dr. Seydlitz. Kurator podkreślił, że docenianie znaczenia Banku ze strony rządu, a z drugiej strony konieczność ściślejszej współpracy i koordynacji działalności Banku na szeroką akcję rządu w kierunku zwalczania kryzysu, doprowadziły do sfinalizowania układów z rządem, który zapewni Bankowi dalszy spokojny rozwój przy całkowitem zachowaniu obecnej struktury Banku, jako instytucji prywatnej i centrali finansowej; związków spółdzielczych, a przedewszystkiem jako największej instytucji finansowej dla stanu średniego w Polsce.

Rząd przejął drogą kupna z rąk grupy spółdzielczej portfel akcji uprzywilejowanych na sumę nominalną 1.000.000 zł., pozatem nabył nominalnie 2 miliony akcji okazalskich, które walne zgromadzenie uchwaliło zamienić również na akcje uprzywilejowane z pięciokrotnym prawem głosu.

W związku z tem przeprowadzono odpowiadającą zmianę sytuacji Banku. Zgromadzenie wybrało nową radę nadzorczą, w skład której z dotychczasowej rady wchodzi pp. S. Samulecki, prezes izby handlowo-przemysłowej w Poznaniu, prezes związku spółdzielni Jenner ze Lwowa, ziemianin dr. Szukrzyński z Olehowa, dr. Krzywicki z Inowrocławia, dr. Krzyżanow-

ski z Poznania, dyr. Chmielewski z Gniezna, a ponadto jako nowi członkowie pp.: dotychczasowy kurator Banku patron dr. Seydlitz z Poznania, naczelny dyrektor Banku Rolnego W. Staniszewski z Warszawy, b. wiceminister rolnictwa Leśniewski, sen. Józef Targowski, prezydent Baczewski ze Lwowa, adw. dr. Jędrzejko z Poznania, dr. Żółtowski z Poznania i dyr. związku spółdzielni Nowakowski z Poznania.

Powyższy skład rady nadzorczej, w której poza dotychczasowymi członkami rady w szerokiej mierze uwzględniono interesy spółdziel-

czości i sfer gospodarczych w całym kraju, daje wyraz intencji zachowania instytucji bez zasadniczej zmiany struktury Banku, jako banku prywatnego, obsługującego bezpośrednio lub za pośrednictwem spółdzielni w pierwszej linii interesy stanu średniego.

Walne zgromadzenie akcjonariuszów zatwierdziło przedłożony bilans i rachunek zysków i strat, udzielając pokwitowania zarządowi i radzie nadzorczej. Wykazaną nadwyżkę bilansową, uchwalono przenieść na rok następną.

JAN JARZEMBĘK 6606
Stadtgraben 18 GDANSK Tel. Nr. 245-78
Pierwszorządny, znany ogólnie
Zakład Krawiecki
Wykonuje GARDEROBĘ DAMSKĄ i MĘSKĄ. Poleca się szanownej publiczności znakomity krój według najnowszych żurnali. Wyk. solidne — szybkie — punktualne

Nagła śmierć na weselu syna znanego kupca bydgoskiego Ottona Appelta

W nocy na czwartek br. zdarzył się w Bydgoszczy tragiczny wypadek który wyrwał nagłe z pośród grona weselnych gości ojca pana młodego, znanego kupca i przemysłowca bydgoskiego p. Ottona Appelta.

Sp. Appelt brał udział w weselnej uczcie i radował się szczerze świeżo zawartym związkiem małżeńskim swego syna. z p. Charlottą Preissówną, córką dyrektora oddziału bydgoskiego koncernu węglowego Giesche i Ska. — Nagle około godz. 3,15 nad ranem p. Appelt

zsunął się z fotelu i nie wydawszy nawet jęku upadł na dywan. Przerażeni goście pospieszyli mu z pomocą. Przybyli natychmiast lekarz dr. Król skonstatował śmierć nagłą na skutek udaru serca.

Goście skonsternowani tym tragicznym wypadkiem, rozeszli się w smutku do domów. Sp. Zmarły prowadził przez szereg lat przy ul. Naruszewicza poważne przedsiębiorstwo budowlane i opłowe.

Przysposobienie rolnicze

Przysposobienie rolnicze ma doniosłe znaczenie wychowawcze wśród młodzieży wiejskiej która nie mając możliwości kształcenia się zawodowo, drogą zaś kursów doświadczalnych w przysposobieniu rolniczym, może nabyć potrzebne wiadomości praktyczno - teoretyczne.

Dyrekcja szkoły Rolniczej w Kościerzynie przyjmuje zgłoszenia do wiosennych sekcji przysposobienia rolnego i podaje do wiadomości że I stopień p. r. obejmuje uprawę roślin, II stopień hodowlę i III stopień uzupełnia wiadomości praktyczno - teoretyczne.

Wszystkie sekcje, które się zgłoszą, muszą przejść wszystkie 3 stopnie, po ukończeniu których otrzymają zaświadczenia.

Organizacje wiejskie powinny zorganizować u siebie zespoły sekcyjne i zgłosić w Dyrekcji Szkoły Rolniczej w Kościerzynie.

Nowością w nowych sekcjach p. r. będzie utworzenie poletek doświadczalnych ogródków warzywnych, co ma doniosłe znaczenie szczególnie dla wsi położonych w pobliżu miast. Szczegółowe informacje dotyczące przysposobienia rolnego można zasięgnąć bezpośrednio w Dyrekcji Szkoły Rolniczej w Kościerzynie wzgl. w Zarządach Powiatowych P. T. R.

Znowu niemiecki samolot naruszył granicę polską

Jak nam komunikują, dnia 27 ub. mies. stwierdzono znowu wypadek naruszenia przez samolot niemiecki granicy polskiej. Mianowicie w rejonie placówki straży granicznej Borzyszkowy, pow. Chojnice przeleciał na wysokości 150 metrów jednopłatowiec o dwu motorach i stacji radiowej. Samolot ten zaopatrzony był znakiem „D.2270”.

Wypadek ten każe przypuszczać, że zacznie się znowu nieprzestrzeganie ustalonej wysokości i szlaku przy przelocie przez terytorjum Pomorza.

Zboże dla wojska

Szczegółowe warunki zakupu

Władze wojskowe podjęły szerszą akcję w sprawie zakupu zboża. Poniżej podajemy szczegółowe warunki zakupu.

Żyto i owies zakupuje się w każdej ilości.

Ceny za zboże ustala się codziennie na podstawie Giełdy Zbożowo-Towarowej w Bydgoszczy (paritet Bydgoszcz wzgl. Toruń). Dostawa zboża musi nastąpić franco loco stacja kolejowa Bydgoszcz (żyto i owies) względnie Toruń (tylko owies).

Miarodajną wagą do obliczenia należności będzie waga stacji kolejowej załadowniczej. Dostawca zastawne pozostaje własnością dostawcy.

Dostawy wagonowe odbywają się na podstawie wojskowych listów przewozowych, przy czym koszty przewozu według taryfy wojkowej opłaca kupujący (Szef Int. O. K. VIII), dostawca zaś będa potrącone koszty przewozu według taryfy normalnej ze stacji załadowniczej do stacji odbiorczej.

Zapłata następuje w Szef. Int. O. K. VIII Toruń, po dostawie towaru, po nadesłaniu protokołu przyjęcia oraz rachunku.

Przy sprzyjających warunkach mogą producenti dostarczać zboże w każdej ilości własnymi środkami lokomocji bezpośrednio do najbliższej składnicy mat. int. (Bydgoszcz lub Toruń), gdzie po dokonanej odbiorze następuje natychmiastowa zapłata.

Do czasu ustalenia przez Giełdę Zbożowo-Towarową w Bydgoszczy odmiennych warunków, wyznaczam dla zboża, zakupywanego dla użytku wojska, następujące warunki:

- A) CIĘŻAR GATUNKOWY MINIMALNY:**
owasa	74,1 funt. holenderskich
żyta	120,1 funt. holenderskich.
- Przy ciężarze gatunkowym niższym od ustalonego, potrąca się od ceny umownej za:
- A) 5 g/l — 1/2% wzgl. B) 1 f. hol. — 1/2%
10 g/l — 1%	2 f. hol. — 1 1/4%
15 g/l — 2%	3 f. hol. — 2 1/4%

20 g/l — 3%	4 f. hol. — 4%
25 g/l — 4%	5 f. hol. — 6%
30 g/l — 6%	6 f. hol. — 8%
35 g/l — 8%	

B) ZANIECZYSZCZENIE:

owosa do 3,5 proc. wagi w postaci ziarn zrosniętych, łubinu, chwastów, oraz innych zanieczyszczeń organicznych i mineralnych z tem, że zawartość tych ostatnich nie może przekraczać 0,3 proc. Domieszki obcych ziarn zbożowych i pastwnych, z wyjątkiem łubinu, nieprzekraczającej 5 proc. wagi ziarna, nie należy zaliczać do zanieczyszczenia, natomiast nadwyżkę domieszki ponad 5 proc. należy zaliczyć na poczet ogólnego zanieczyszczenia.

Zanieczyszczenie w życie może dochodzić do 3 proc. wagi w postaci ziarn zrosniętych, jęczmienia, chwastów, oraz innych zanieczyszczeń organicznych i mineralnych, w czem najwyższej 0,1 proc. sporyszu. Ziarna potłuczonych w ilości do 2,5 proc. nie zalicza się do zanieczyszczeń, natomiast nadwyżkę takich ziarn ponad tę normę wlicza się do ogólnego zanieczyszczenia.

C) WILGOĆ OWSA I ŻYTA DO 17%.

Zboże musi być bezwzględnie wolne od wola zbożowego.

W sprawach sprzedaży żyta i owsa w wagonowych przesyłkach proszę zwracać się do Kierownika Referatu Zakupów Szef. Int. O. K. VIII Nr. 150.

PIERWSZY MILJON

na Nr. 61.415

oraz

225.000 zł na Nr. 5.351   **100.000 zł na Nr. 107.462**
100.000 zł na Nr. 112.612   **75.000 zł na Nr. 33.687**

jak również wielka ilość wygranych po **zł 20.000, 15.000, 10.000 itd.**

padły w szczęśliwej kolekturze

W. KAFTAL i -SKA, Bydgoszcz Jagiellońska 2

Centrala Katowice

Zamówienia listowne załatwiamy odwrotnie.

P. K. O. Nr. 304.761

5651

To też wszyscy grają u Kaftala. Losy I. Klasy 28 Loterii są już do nabycia.

Wobec zmiany systemu gry ciagnienie odbędzie się już

19 października br. Kaftal to synonim szczęścia!

Lepiej stracić 5 zł. niż pójść do więzienia

Skutki puszczenia w obieg fałszyfikatów

W ostatnich czasach dość często pojawiają się w obiegu fałszywe monety 5-ciu i 10-ciozłotowe. To też sądy energicznie wystąpiły do walki z tą plagą, skazując winnych na surowe kary.

W bydgoskim Sądzie Okręgowym odbyło się już nie mało rozpraw na ten temat, a zapadłe na nich wyroki, powinny być odstraszczeniem przestroga dla innych.

W ubiegły czwartek znowu toczyła się przed wydziałem karnym Sądu Okręgowego w Bydgoszczy rozprawa o puszczenie w obieg fałszywych monet.

Na ławie oskarżonych zasiadli Józef Rybacki, Józef Nawrocki i Bernard Priewe z Bydgoszczy.

Priewe między pieniędzmi otrzymanymi za sprzedane kartofle znalazł jedną fałszywą mo-

netę 5-złotową, którą zamiast oddać do rąk policji dał swemu przyjacielowi Nawrockiemu. Nawrocki również nie nosił długo fałszyfikatu, lecz oddał go Rybackiemu, który postanowił puścić monetę w kurs. Spokawszy na dworcu kolejowym jakąś kobietę, próbował wcisnąć jej fałszyfikat, co mu się jednak nie udało. Kobieta bowiem, poznawszy się na oszustwie, zawezwała policjanta, który doprowadził Rybackiego do komisariatu i tym sposobem cała trójka znalazła się przed sądem.

Po przeprowadzonej rozprawie padł wyrok skazujący Józefa Rybackiego i Józefa Nawrockiego, każdego na 2 lata więzienia, a Bernarda Priewego na 4 miesiące aresztu. Biorąc jednak pod uwagę okoliczności łagodzące, sąd zawiesił oskarżonym karę na przeciąg 5 lat.

Desperacki czyn żony strażnika granicznego

W wiosce Socha, pow. działdowskiego rograła się w tych dniach tragedia na tle warunków życia rodzinnego, ofiarą której padła Maria Zychowa, żona st. strażnika granicznego.

W trakcie silnego rozstroju nerwowego, Zychowa wyjęła z szuflady rewolwer służbowy swego męża i strzeliła sobie w pierś. Odniesiona rana jest tak ciężka, że istnieje obawa o jej życie.

Desperatkę odstawiono do szpitala w Działdowie.

Serock, pow. świecki

— Dominum Najmowo. Bieg myśliwski za lisem. Dnia 19 bm. odbędzie się w majątku p. p. Ossowskich Najmowo bieg myśliwski za lisem, w którym weźmie udział korpus oficerski 18-go pułku ułanów oraz ziemiaństwo naszego i sąsiednich powiatów. Bieg ten jest dowodem żywego kontaktu, jaki utrzymuje 18 pułk ułanów z rodziną państwa Ossowskich z Najmowa, której członek śp. major Stanisław Ossowski był twórcą 18 pułku ułanów i dowódcą jego na froncie. Śp. major Stanisław Ossowski własnym sumptem wystawił szwadron 18 p. ułanów w r. 1920.

Pod hasłem szybkości

Kto prędzej zostanie milionerem?

Wszystko dzisiaj dzieje się pod hasłem wzmoczonej szybkości.

Cała niemal historia czasów powojennych jest jednym wielkim, szalonym wyścigiem, gdzie o zwycięstwie decyduje ją nieraz sekundy i ułamki sekund. Szybkie tempo rozstrzyga o powodzeniu wszędzie, nie tylko na boisku sportowym, nie tylko w rekordach lotniczych, ale w gwałtownych przemianach politycznych, ekonomicznych, w życiu gospodarczym, w każdym napięciu woli, w każdym ludzkim pragnieniu, zamierzając, w każdej realizacji marzenia i tęsknoty. I dlatego psychika ludzi współczesnych jest psychiką ludzi żyjących.

Być może, iż w tem gorączkowym tempie spala się nasz system nerwowy;

być może, nie umiemy już wyszukać wszystkiego do dna, pociągnąć urokiem fascynującej nowości; być może, nie umiemy przetrwać spokojnie doznanym wrażeń, ale za to posiadamy poczucie tego niespokojnego i gwałtownego rytmu, który stwarza zadowolenie pełne nieustającego podniecenia. Płyniemy na fali, która toczy się wartko wśród zmienności zadziwiającej i pochłaniającej całą naszą uwagę. A zresztą pocóż filozofować? Już i tak inaczej żyć nie umiemy?

Przystosowanie się tedy do nowoczesnego rytmu życia jest rzeczą słuszną, godziwą i pożyteczną. Jeśli mamy działać razem ze współczesnością, musimy przemawiać jej językiem, używać metod ustalonych i zwycięskich. W

przeciwnym wypadku wszystkie nasze wysiłki stałyby się źródłem ustawicznych nieporozumień i przeżytków.

Reformy, których w ostatnich czasach dokonała Loteria Państwowa, są już niemal zupełnym ukoronowaniem do stosowywania się tej instytucji do nastrojów i warunków dzisiejszego bytowania. Zamiast dwóch loterii w ciągu roku i powolnym tempie, będziemy mieć trzy. Zamiast 5-ciu klas w każdej loterii, tylko 4-y klasy, z tą samą ilością wygranych, rozegranych w rekordowym czasie 4-ch miesięcy. Cały los loteryjny zamiast 200 złotych, kosztować będzie 160 złotych. Jest to zgodne z duchem i wymogami czasu.

Gniew

Z życia Koła Przyjaciół Harcerstwa w Gniewie. Na ostatnim zebraniu Zarządu Koła Przyjaciół Harcerstwa w Gniewie odbytem dnia 6 października 1933 r. przewodniczącym Zarządu wybrano burmistrza p. Czerwińskiego.

— 50 tys. zł. dało społeczeństwo gniewskie na Pożyczkę. Na posiedzeniu likwidacyjnym Komitetu Obywatelskiego i Urzędniczego w Gniewie odbytem w dniu 5 października w sali posiedzeń gniewskiej Rady Miejskiej, postanowiono wydać dyplomy tym przedsiębiorcom, którzy w całości stosownie do przewidzianych norm zadeklarowali odpowiednie sumy na Pożyczkę Narodową, przyczem ustalono, że miasto Gniew podpisało łącznie z urzędnikami: przeszło 50.000 na pożyczkę, wypełniając w ten sposób swój obowiązek narodowy.

— Zawody o POS. w Gniewie. Podczas zawodów jesiennych o POS. niżej wymienieni zdobyli omawianą odznakę: Zachmielewski Broni sław, Główczewski Jan, Krcmiski Józef, Jagoda Alojzy, Panfil Jan, Werra Brunon, Fortuna Aleksander, Krauze Ludwik, Rożek Klemens, Szachta Hilary, Malinowski Franciszek, Krzyżanowski Jan, Lemkiewicz Julian, Gajkowski Roman, Szołtun Paweł, Filcek Jan, Godlewski Kurt i Skrzypczak Stefan. R—i.

Świecie

— Komitet Czerwonego Krzyża. Zawiązał się w Świeciu z inicjatywą zarządu z prezesa p. starostą Krawczykową na czele. Celem tego komitetu jest zorganizowanie co 2 miesiące wieczorów towarzyskich, w czasie których zaproszeni goście mogliby się bawić, a Czerwony Krzyż znalazłby stałe źródło dochodu. Pierwszy taki wieczór towarzyski odbędzie się w sobotę dn. 7. 10. Prowincja

Programy radiowe

SOBOTA, DN. 14 PAŹDZIERNIKA 1933 R.

Radjostacja warszawska.

7,20 Muzyka poranna (płyty); 7,40 D. c. muzyki z płyt; 12,05 Muzyka hiszpańska (płyty); 12,35 D. c. płyt; 15,40 Pidsenki Mieczysława Fogga; 16,00 Audycja dla chorych ze Lwowa; 16,40 Francuski kus średni; 16,55 Koncert solistów; 17,50 „Wiadomości ogrodnicze”; 18,00 Odczyt p. t. „Jak postają polskie samoloty”; 18,20 Transmisja z konserwatorium. Recital organowy Br. Rutkowskiego z udziałem T. Ochlewskiego (skrzypce); 19,25 „Hipochondryk” — fragment z powieści Wł. Perzyskiego p. t. „Mechanizm życia” (kwadrans literacki); 21,20 Koncert Chopinowski w wyk. Z. Drzewieckiego. 22,00 Wiadomości sportowe. 22,10 Muzyka taneczna.

Najciekawsze audycje innych radjostacji krajowych.

22,10 Lwów. Muzyka lekka. 16,00 Aud. dla chorych. 19,05 Katowice. „Elektroaudycje instrumenty muzyczne” — wygl. prof. dr. W. Wilkoza.

Najciekawsze audycje radjostacji zagranicznych.

20,00 Zurich (Beromünster). „Kreidekreis” — opera Aleksandra Zemlinskiego. 22,00 Londyn Regional. „The Pride of the Regiment” — słuchow. muzyczne Waltera Leigha.

NIEDZIELA, DNIA 15 PAŹDZIERNIKA 1933.

9,20 Muzyka poranna (płyty). 9,35 Dziennik poranny. 9,40 D. c. muzyki porannej (płyty). 9,52 Chwilka gospodarstwa domowego. 9,55 Program na dz. bież. 10,00 Transmisja Nabożeństwa z Krakowa. 10,45 Muzyka religijna z płyt. 11,35 „Polska a idea misyjna w przeszłości i te rżniejszości”, wygl. ks. F. de Ville, dyr. Archidiecezji Zw. Misijn. (Odczyt misyjny). 12,15 Po raneł muzyczny z Filharmonii Warszawskiej, poświęcony utworom Piotra Czajkowskiego. 14,35 „Dla wsi i dla miasta” (płyty). 15,20 Muzyka salonowa, w wyk. Kwintetu A. Bukina. 16,30 Pieśni w wyk. A. Pertile (płyty). 17,15 Transm. z pl. Marszałka Piłsudskiego. Fragn. akademii ku uczczeniu 400-jej rocznicy urodzin Stefana Batorego. 17,30 Audycja ludowa z Katowic. 18,00 Słuchowisko ze Lwowa, 18,40 Tr. z Poznania. 19,30 Radjotyż. dla młodzieży „Co się dzieje na świecie” — w oprac. Br. Winawera. 19,50 Muzyka lekka. Wyk.: Ork. P. R. pod dyr. St. Nawrota i St. Nowita (tenor). 21,00 Odczyt aktualny. 21,15 „Na wesolej lwowskiej fali”. 22,15 Wiadom. sport. ze wszystkich rozgłośni P. R. 22,25 Muzyka taneczna. 23,05 do 23,30 D. c. muzyki tan.

Najciekawsze audycje innych radjostacji krajowych.

12,15 Lwów. Fragment uroczyst. aud. ku czci brata Alberta.

17,00 „Lwów, kolebka harcerstwa polskiego” J wygl. prof. dr. St. Niemczycki. 17,15 Katowice. Polska muzyka ludowa.

18,00 Lwów. „Prawdziwy bohater”, słuchowisko wg K. Makuszyńskiego.

18,40 Poznań. Recital śpiew. Marji Trampczyńskiej.

18,40 Wilno. Pieśni i arje w wyk. Luby Lewickiej.

21,15 Lwów. Na wesolej fali lwowskiej.

Najciekawsze audycje radjostacji zagranicznych.

15,25 Kopenhaga. Koncert posw. utworom Wagnera. 18,35 Helsingfors. „Dama Pikowa”, opera Czajkowskiego.

KRONIKA

niedziela
15
października

BYDGOSZCZ

Kalendarzyk rzym.-kat.

Sobota Kaliksa

Niedziela 19ta po Świętej

Z TEATRU MIEJSKIEGO.

„Dzimbi”. Dziś w sobotę premiera „Dzimbi” Zagona. Złotoskóra „Dzimbi” — pierwsze dzieło stworzone przeniesione nagle w otoczenie przemądrych swą kulturą i cywilizacją — białych uczy ich swoich praw i wykazuje bezapelacyjną wyższość.

Nowe problemy ujmuje komedia „Dzimbi” ze stron wesołych i poważnych w świetnych scenach i barwnej intrydze. A szczyt finezji, aryzmu i frapującego bez przerwy wszystkimi barwami lśniącego kunsztu sceny — to Zakliczka w „Dzimbi”. W rolach pozostałych ujrzymy pp. Drohocką, Łukowską, Massównę, Cirina, Cybułskiego, Kalinowskiego, Lochmana, Utnika i Wilamowskiego. Wnikliwa reżyserja R. Niewiarowicza.

Tania popołudniówka z Zakliczką ukaże się w nadchodzącą niedzielę o godz. 4 po południu. Na afiszu nieodwołalnie ostatni raz „Mysz kościelna”

REPERTUAR KIN.

Adria: — Dziś gotowa premiera perły polskiej sztuki kinematograficznej p. t. „Dzieje grzechu”, filmu osnutego na tle powieści Zeromskiego. Udział biorą najwybitniejsi artyści scen polskich. Pocz. seansów o godz. 5, 7 i 9. Przedsprzedaż biletów od godz. 12—2.

Apollo: — Potężny dramat reżyserji naszego rodaka Bolesławskiego p. t. „Miłość na rozkaz”. Ponadto jako nadprogram dwie arcywesołe komedie p. t. „Aniołowie pokoju” i „Wesoły bar” oraz tygodnik aktualności.

Bałtyk: — Świetna humoreska p. t. „Pat i Patachon jako ludożercy” oraz dramat rodzinnej produkcji p. t. „Kobieta, która grzechu praśnie”.

Kryształ: — Dziś ostatni świetny film dźwiękowy pod tytułem „Zdobycie Cię muszę”, w którym oświeca swym wspaniałym głosem nasz rodak Jan Kiepura. Przemila Claudie Cleves dotrzymuje miejsca wykończoną grą swemu partnerowi. Film ten będzie wspaniałą ucztą artystyczną kinomanów bydgoskich. Ponadto najnowszy tygodnik Focha i kronika dźwiękowa PAT'a.

Marysięka: „Człowiek małpa” i „Trzej przyjaciele”.

Rewja: — „Kobieta nie grzesz” i polski film „Szyb L. 23”.

Wojskowe: — Sensacyjny film p. t. „Rinaldo Rinaldini” z życia największego rozbojnika Italij. W roli głównej Luciano Albertini. Pocz. seansów o godz. 7 i 9, w niedzielę o godz. 3, 5, 7 i 9. Dla młodzieży dozwolone.

Z miasta

— Osobiste. Znany na terenie naszego miasta kupiec p. Gerart Appelt wstąpił w związek małżeński z p. Charlota Preissówną. Młodej parze Redakcja nasza zasyła życzenia pomysłności.

— Ostatni koncert Niedzielskiego. W niedzielę, 15 bm. o godz. 20.30 w Auli Gimn. im. Kopernika, Niedzielski wystąpi po raz ostatni w Bydgoszczy przed swym wyjazdem zagranicę. Na czwartkowym koncercie nasz znakomity Bydgoszczanin był przyjmowany owacyjnie przez zgromadzoną publiczność. Pozostałe bilety są do nabycia przy wejściu.

— W sprawie opłat szkolnych. We wtorek dnia 17 bm. o godz. 19 w lokalu „Pod Lwem” przy ul. Marszałka Focha 7 odbędzie się zebranie w sprawie opłat czesnych pobieranych przez gimnazja miejskie.

Ze względu na ważność sprawy, uprasza się o liczne przybycie zainteresowanych na zebranie.

— Pamiętacie, że wycieczka dwudniowa do Warszawy odbędzie się w listopadzie, wyjazd z Bydgoszczy 4. 11. o godz. 23.30, powrót 7. 11. o godz. 7. Bilety do nabycia w sekretarjacie Pol. Tow. Krajoznawczego ul. Marszałka Focha 3, tel. 764 do dnia 2. 11. w cenie zł. 19.80.

— Jarmark na konie, bydło rogate i na trzode chlewną odbędzie się we wtorek dnia 17 bm. od godz. 8 począwszy na Targowisku przy Rzeźni Miejskiej w Bydgoszczy.

— B. K. S. „Polocja” — kula. W dniu wczorajszym odbyło się królewskie kulanie B. K. S. „Polonja”. Jutro odbędzie się premjowe kulanie, zabawa taneczna i proklamacja króla w sali Resursy.

— Piłka nożna. W nadchodzącą niedzielę odbędą się trzy spotkania na Stadionie Miejskim: 1. O. P. N. „Sokół I” — O.

O czem radzili Ojcowie miasta w Ratuszu

W ub. czwartek, wieczorem odbyło się w Ratuszu posiedzenie Rady Miejskiej, które przeszło pod znakiem nowych uchwał.

Na wstępie referent komisji rachunkowej p. radny Górski odczytał sprawozdanie rachunkowe za rok gospodarczy 1932—33, z którego wynika poważny niedobór kasowy w kwocie ponad 972 tysiące zł. Gdy do tego deficytu bieżącego doda się jeszcze niedobory z lat ubiegłych (około 700.000) ponadto przeszło miljon zł zaległości podatkowych i około 500.000 zł z racji nieściągniętych opłat szkolnych, czynszów dzierżawnych i niezapłaconych rachunków za leczenie w miejskim szpitalu (Kasa Chorych winna miastu zł 140.000 zł) — to wytwarza się nader poważna sytuacja.

Najwięcej kłopoty sprawiła Opieka Społeczna, na którą miasto łoży rocznie więcej niż miljon złotych, oraz Teatr Miejski, którego utrzymanie jest bardzo kosztowne.

Ponadto — stwierdza referent — wszystkie przedsiębiorstwa miejskie, jak gazownia, elektrownia, rzeźnia mniej miały dochodów,

niż to było przewidziane. Dochody z tramwajów zmalały o 185.000 zł.

Następnie uchwalono na rok 1934, bez sprzeciwu — dotychczasowe podatki.

Z kolei omówiono sprawę pożyczki z 130 tysięcy na urządzenie terenów budowlanych przy szosie gdańskiej ze specjalnego funduszu terenowego w Banku Gospodarstwa Krajowego. Pożyczkę w tej wysokości uchwalono. — Niewiadomo tylko, czy władze wojskowe, które zajmują te tereny, pozwolą na ich wybudowanie.

Pod koniec zebrania p. prezydent Bariszewski zakomunikował zebranym, że Magistrat subskrybował na Pożyczkę Narodową z 50 tys. w ten sposób, że ustąpił skarbowi Państwa swoje niewątpliwe pretensje. Od Kasy Chorych zaś otrzymał Magistrat obligację Pożyczki Narodowej na sumę z 50 tys. na rachunek zaległości za leczenie w szpitalu miejskim.

Następnie zaprzysiężono nowych radnych p. arch. Grodzkiego i p. Chmielewskiego.

Grono pracowników kolejowych z Bydgoszczy rezygnuje z odsetek na rzecz Floty wojennej

Apel nasz zaczyna odnosić pożądane skutki

Do redakcji naszej wpłynęła wczoraj następująca deklaracja:

„My niżej podpisani pracownicy Rachuby Magazynu Głównego PKP w Bydgoszczy, rezygnujemy niniejszem na rzecz funduszu rozbudowy Floty Wojennej Morskiej z procentu rocznego podpisanego Pożyczki Narodowej.

Lewiński Władysław, adjunkt, Augustowski Augustyn, asyst.; Czuba Juliusz, kanc., Grodzki Franciszek, kanc., Finke Maksymilian, — kanc., Bochiński Stanisław, kanc., Jaskulski Karol, kanc., Ciesielski Jan, prac. biur., Prażński Stanisław, prac. biur., Nawrocki Wacław, prac., biur.; Sławski Franciszek, st. kanc., Me-

liński Leon, kanc., Gackowski Tomasz, pom. biur., Fijałkowski Stefan, prac. biur.”

Deklarację tę przekazaliśmy do Wydziału Marynarki Wojennej Ligi Morskiej i Kolonjalnej w Warszawie.

Z prawdziwym uznaniem notujemy ten dalszy przejaw wysokiego poczucia obywatelskiego wśród subskrybentów Pożyczki i cieszymy się, że podjęta przez nas akcja zaczyna wydać owoce.

Po Grudni 1932 odezwała się Gdynia, po Gdyni — Bydgoszcz. Czekamy na akty szlachetnej ofiarności również i z innych stron Pomorza. Vivant sequentes!

Z oskarżyciela stał się oskarżonym

Epilog zajęcia w Czerninie pod Wyrzyskiem

W kwietniu ub. roku głośną była sprawa zajęcia w lesie państwowym w Czerninie pod Wyrzyskiem.

Leśniczy Hubert Wilke doniósł policji, że spotkał w lesie robotnika Huldreicha Schmidta na kradzieży drzewa i kiedy wezwał go do wylegitymowania się Schmidt oddał do niego strzał z rewolweru.

Za powyższy czyn odpowiadał Schmidt w dniu 16 marca br. przed Sądem Okręgowym. W toku rozprawy okazało się jednak, że Schmidt wogóle broni przy sobie nie posiadał.

a przeciwnie leśniczy strzelił do niego z fuzji i ranął go w rękę, nogę i głowę.

Schmidta Sąd uniewinnił i z kolei pożągał do odpowiedzialności leśniczego Wilkego, który wczoraj zasiadł na ławie oskarżonych.

W wyniku przeprowadzonego przewodu sądowego Trybunał uznał winę leśniczego i wymierzył mu karę więzienia przez pół roku, którą jednak na podstawie ustawy amnestyjnej darowano.

Trzeci sprawca napadu na p. Maternika — ujęty

Przed kilku dniami Bydgoszcz została poruszona śmiałym napadem bandyckim w okolicy cmentarzy przy mostach kolejowych.

Jak już podawaliśmy, przechodzący obok mostów robotnik Paweł Maternik został napadnięty przez trzech nieznanych osobników, powalony na ziemię i ograbiony z sakiewki z zawartością 4 zł.

Dzięki energiczniemu wszczętem przez policję poszukiwaniom ujęto po kilku godzinach 2 opryszków — Zandackiego Władysława i Le-

wandowskiego Florjana.

Na trzeciego rzeźmieszka niej. Czerwińskiego Antoniego, który ukrył się, rozpoczęto obławę

Obecnie, jak się dowiadujemy, policja dzisiejszej nocy ujęła Czerwińskiego, ukrywającego się w mieszkaniu jednej z licznych przyjaźni. Groźnego bandytę skuto w kajdany, odwieziono pod silną eskortą do aresztu prewencyjnego.

N. „Gwiazda”, o godz. 13.30 K. S. „Promień” — P. K. S. „Począta”, o godz. 15.30 K. S. „Amator” — K. S. „Kabel”.

Ruch towarzystw

— I. Koło BBWR. Zebranie w poniedziałek, dnia 16 bm. o godz. 20. tej w lokalu Sekretarjatu Rady Okręgowej przy ul. Grodzkiej 5. Na porządku dziennym wybór prezesa i sekretarza, referat mgr. Wójcika oraz sprawy organizacyjne. Obecność wszystkich członków obowiązkowa.

— Szkoła Wydziałowa Męska: Roczne Walne zebranie Komitetu Rodzicielskiego odbędzie się w niedzielę 15 bm. o godz. 17.30 w gmachu szkolnym przy ul. Chwykowo 16.

— Zw. Rezerwistów Koło nr. 2. W sobotę, dnia 14 października o godz. 19. tej zebranie w lokalu p. Konieczki, ul. Gdańska 108.

— Zw. Rezerwistów Koło nr. 4 Okole — Wilczak. Zebranie dnia 15 bm. o godz. 16. tej w lokalu „Złoty Bóg”, ul. Grunwaldzka.

— Zw. Reemigrantów i Optantów. Zebranie w niedzielę, dnia 15 bm. o godz. 14. tej w lokalu p. Mellera przy Pl. Piastowskim.

— 24. te Koło BBWR. — Plenarne zebranie w sobotę, dnia 14 bm. o godz. 18. tej w lokalu Rady Grodzkiej.

Zasądzenie niesumiennego kasjera

Przerwana dnia 1 września br. rozprawa karna w tut. Sądzie Okręgowym przeciwko byłemu kasjerowi Francusko - Polskiego Towarzystwa, Aleksandrowi Koniuszewskiemu, dobiegła wczoraj końca. Koniuszewski oskarżony o sprzeniewierzenie 9.715 zł. na szkodę Towarzystwa został skazany na półtora roku więzienia i 3.650 zł. grzywny (w razie nieściągalności na jeden rok więzienia). Pozatem oskarżony został skazany na utratę praw obywatelskich przez lat 5. Z powodztwa cywilnego zasądzono oskarżonego na zapłatę Tow. wszystkich 9.715 złotych.

Szczegóły z rozprawy podamy w następnym numerze.

32 kokoszek łupem złodzieja

P. Antoni Lubiewski, zam. przy ul. Nakielskiej nr. 114, był w posiadaniu licznych, świetnie wyhodowanych kurek. Wszystkim znajomym przy łada okazji pokazywał swoje kokoszki, podnizując ich zalety. Widocznie uwierzone tym pochwałom, gdyż wczorajszej nocy „zabrał” mu jakiś amator zalecanego kurnika najładniejsze kokoszki w liczbie 32. Poszkodowany złodziej obszerny maldźnik kradł w.

Solec Kujawski

— Pożyczka Narodowa subskrybowana w K. O. Solec Kujawski, wyniosła netto 44.000 zł.

— Z życia BBWR. Onegdaj odbyło się zebranie plenarne członków BBWR. na którym omawiano sprawy samorządowe, bezrobocia itp.

— Koniec funduszu na Opiekę Społeczną. W dniu 10 bm. odbyło się w Ratuszu posiedzenie członków Komisji Społecznej i Opiekunów Społecznych, — na którym po załatwieniu szeregu spraw urzędowych omawiano środki, jakie przedsiębrać należy celem zdobycia funduszy dla nędzy soleckiego bezrobocia.

— Przykład godny naśladowania. Robotnik Stanisław Artwich subskrybował na Pożyczkę Narodową 50 zł. Fakt ten zasługuje na podniesienie, bowiem Artwich zamiast czekać na magistrackie zmilowanie jako bezrobotny, — mając wielką rodzinę, — bo aż 7-ro dzieci, zaczął handlować produktami rolnymi (owocem, jarzynami itp.) Po kilku tygodniach zebrał już kapitał na wydzierżawienie kiosku — i z rezerwy kapitału obrotowego, — mógł jeszcze spełnić obowiązek obywatelski, subskrybując pożyczkę. Czyn ten i zaradność własna zasługuje w pełni na uznanie.

Informator

dla przyjeżdżających do Bydgoszczy

Odjazd pociągów z Bydgoszczy

Toruń - Warszawa 2,26, 6,23, 8,06, 13,15, 15,43, 19,37, 21,50, 23,30.

Tczew-Gdańsk-Gdynia 0,47, 3,29, 5,55, 7,31, 10,41, 13,22, 13,35, 17,01, 19,35.

Kościerzyna-Gdynia 0,55, 17,40.

Nakło-Piła 3,45, 8,05, 14,35, 19,47, 0,01.

Unisław-Brodnica 5,10, 8,11, 13,33, 16,06, 21,00.

Inowrocław-Poznań 3,50, 6,14, 8,04, 11,45, 14,15, 15,47, 20,35, 22,59.

Wągrowiec-Poznań 5,02, 7,45, 13,36, 18,40, 23,06.

Inowrocław-Krasznica-Herby Nowe 6,14, 14,15, 22,59.

Gdzie się wulkanie

Zakład kąpielowy „Sanitas” Gdańska 27, w podwórzu.

Restauracje i kawiarnie

Restauracja Berendt, Dworcowa 6. tel. 10—90 najlepsze śniadania, obiady, kolacje i wszelkie zakąski Wyborowa kuchnia.

Cukiernia i kawiarnia Berendt, Dworcowa 6. tel. 10—90 wysmienite ciastka i cukierki własnego wyrobu. Wszelkie zamówienia do domów wykonuje solidnie i starannie.

Ukończone i co kupić?

R. B. Reimann. — Bydgoszcz, ul. Dworcowa 25, tel. 780, lampy radiowe „Philipsa” i „Valvo” ro”.

Pianina, sprzedaż fabryczna, 20% taniej — dogodnie warunki. O. Majewski Bydgoszcz, Kraszewskiego 10 (za kolejką) — tel. 2069.

Włóknik, St. Rynek im. Marsz. Józefa Piłsudskiego 16. Płaszcz damskie.

A. Marciniak, Długa 6, tel. 13—43. Hurt i detale. Żyrandole, materj. elektr. i radiotechniczne.

F. Bork, Kościelna 18. Rowery i części. Ceny sezonowe.

St. Niewczyk, Śniadeckich 2. Instrumenty muzyczne.

Mebel wszelkiego rodzaju. Rynek Marszałka Piłsudskiego 20.

C. Behrend & Co., Gdańska 23. Hurtowa palarnia kawy. Znane ze swej jakości mieszanki kawy i herbaty.

F. Kreski, Gdańska 9. Skład porcelany.

B. Kaczmarek, Podwale 12. Sprzęty kuchenne.

R. B. Reimann — Bydgoszcz, ul. Dworcowa 25, tel. 780. Lampy radiowe „Philipsa” i „Valvo” Skład mebli wszelkiego rodzaju. Wełn. Rynek nr. 8.

Jan Heidner, Dworcowa 7. Płaszcz damskie, męskie, ubrania męskie, chłopięce i obuwie tanio.

J. Kempniński i Ska, Długa 64, konfekcja damska i męska.

Antykwarjaty i domy komis.

„Stala Okazja”, Gdańska 10, tel. 1930.

Zdrowie

Sanitas, Gdańska 27 kąpiele ientencje i elektro-terapia.

Institutu Kosmetyczne

„Cedib”, Bydgoszcz, Słowackiego 1, po powrocie z Wiednia wznowił przyjęcia. Masaże, naświetlania. Dyplomy: paryski, wiedeński, warszawski.

Sportowcy

Przybory Sportowe 4534
Artykuły skórzan
Warsztat reperacyjny

J. Riemer

Bydgoszcz, — ul. Gdańska 7

Uwaga!

Giędy

Urzędowa cedula Giędy Zbożowo-Towarowej w Bydgoszczy

Warunki: Handel hurtowy, parytet Bydgoszcz, ładunki wagonowe, dostawa bieżąca, za 100 kg. Notowania odbywają się we wszystkie dni powszednie.

Standarty:

Pszonica pomorska 738 g/l (125,3 f. h.)	
Pszonica nadnotecka 748 g/l (127,1 f. h.)	
Żyto 704 g/l (119,7 f. h.)	
Owies 445 g/l (74,1 f. h.)	
Jęczmień przemalowy 673 g/l (114,1 f. h.)	
Jęczmień pastewny 643 g/l (108,9 f. h.)	
Żyto	14,25—14,50
usposobienie: spokojne	
Pszonica	19,00—19,50
usposobienie: spokojne	
Jęczmień browarowy	15,00—16,00

Jęczmień przem.	14,00—14,25
usposobienie: spokojne	
Owies	14,00—14,25
usposobienie: spokojne	
Mąka żytnia 65% wł. worka	21,75—22,75
Mąka żytnia 60% wł. worka	
usposobienie: spokojne	
Mąka pszenna 65% wł. worka 27 t.	32,00—34,00
usposobienie: spokojne	
Otręby żyte	8,50—9,00
Otręby psze	8,25—8,75
Otręby pszenne grube	8,50—9,00
Rzepak	33,00—35,00
Rzepak zimowy	35,00—37,00
Peluszka	12,50—13,50
Groch Victoria	21,50—23,50
Groch Folgera	24,00—26,00
Koniczyna żółta, odłuszczone	85,00—90,00
Ziemiaki jadalne	—,11
Makuch lniany	18,00—19,00
Makuch rzepakowy	14,00—15,00
Makuch słonecznikowy	18,00—19,00
Mak niebieski	60,00—62,00
Gorczyca	34,00—36,00

Siemię lniane	35,00—37,00
Wyka	13,00—14,00
Ogólne usposobienie: spokojne.	
Transakcje na odmiennych warunkach:	
3106,9 ton w tem 908 ton żyta, 235 ton pszenicy, 242 ton jęczmienia brow., 501,2 ton jęczmienia przem., 370 ton owsa, 288,9 ton maki pszennej, 280,3 ton maki żytniej, 62,5 ton otrąb pszennych, 15 ton otrąb jęczmiennych, 45 ton grochu Wiktorja, 55 ton grochu Folgera, 19,5 ton maku nieb., 25 ton wyki, 15 ton płatków ziemniaczanych, 45 ton ziemniaków jadalnych, 8 ton peluszek, 15 ton makuchu słonecznikowego.	
Ogólny obrót 3986,95 ton.	
Bydgoszcz, dnia 13 października 1933 r.	

Bukareszt	
Gdańsk	173,40—173,90
DEWIZY.	
Holandja	359,40—358,50
Kopenhaga	
London	27,70—27,57
Nowy Jork	5,95—5,92
Nowy Jork teleg.	5,96—5,93
Oslo	
Paryż	34,94—34,84
Praga	26,49—26,43
Sztokholm	142,85—172,15
Szwajcaria	172,73—172,30
Włochy	46,90—46,67
Berlin (w obrotach nieofic.)	212,55

Warszawskie notowanie walutowe

z dnia 13 X. 1933 r.

WALUTY.

Belgia	124,25—123,94
Dolary Stanów Zjednocz.	

Budujemy „Flotę Narodową“

Plaszcze - ubrania
oraz wszelkie
artykuły męskie
poleca w wielkim wyborze
K. Turzyński - Gdynia
ul. Świętojańska nr. 9, - tel. 15-93.
Plaszcze „Janco“, kapelusze Goeperta i Hückla.
Ceny niskie. Gatunki najlepsze.

Postanowienie. Sąd Grodzki w Toruniu dnia 10 października 1933 r. w sprawie postępowania układowego w postępowaniu nadzorczym nad majątkiem Spółdzielni Kredytowo-Budowlanej z ogr. odp. „Strzecha“ w Toruniu postanowił wyznaczyć termin ogólnego Zgromadzenia wierzycieli na dzień 24 października 1933 o godz. 10. w tut. Sądzie pokój 7. W razie niestawienia się przepisanej liczby wierzycieli, drugi termin odbędzie się dnia 3 listopada 1933 r. o godz. 10. Zaznacza się, że nieobecni wierzyciele mogą złożyć swoje głosy na piśmie, przyczem podpis musi być uwierzytelniony przynajmniej policyjnie.

Sąd Grodzki Toruń
Zlec. nr. 1641/IX 5. N. 4/33 (6593)

Obwieszczenie.
Komornik Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy VII. rewiru zam. w Bydgoszczy, ul. Śniadeckich 7. na zasadzie art. 602 i 604 K. P. C. obwieszcza, że w dniu 16. października o godz. 10szej odbędzie się licytacja publiczna następujących ruchomości:
1 biurko damskie, stoły okrągłe i rozciągane, kompletny garnitur koszykowy, krzesła wyplatane trzcina, szafonierka, szafy do rzeczy, kanapa z obudowaniem, łóżka, umywalnie, kredens, zegar wiszący, wał ceraty, doniczki do kwiatów, radio aparat i głośnik, lampy elektr. aparat do suszenia włosów i fortepian Wiessbrodt, części do rowerów, narzędzia ślusarskie, kompletne urządzenie kuźni, maszyny drukarskie, 2 skrzynie mydła toaletowego, i t. p. mebli sprzętów domowych i kuchennych.

Sprzedż odbędzie się w Składnicy Fy C. Hartwig S. A. w Bydgoszczy ul. Dworcowa 72. nieodwołalnie. Bydgoszcz, dnia 13. października 1933 r.

Komornik (-) **Czerwiński**
Zlec. 1814/VIII (6614)

Licytacja. 6632
W sobotę dnia 14. X. 1933 o godz. 11stej sprzedaż wad być w drodze dobrowolnej licytacji w Grudziądzu przy ulicy Mickiewicza nr. 17/19 w podwórzu większą ilość używanych ubrań, blamów futrzanych, spodni, płaszczy materiałowej farbowanych, kapeluszy, poprute płaszcze męskie, portjery, welny, oraz inne rzeczy.

Likwidator Fy Sede i Ska
(-) Andrzejewski adwokat Grudziądz, Rynek 17.
Do akt Nr. km. 2160/33

Obwieszczenie.
Komornik Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy, rew. II Stefan Kustrzyński zamieszkały w Bydgoszczy, ul. Gdańska 95, na mocy art. 602 K. P. C. ogłasza że: w dniu 18 października 1933 r. o godz. 11stej nie później jednak, niż w dwie godziny, w Bydgoszczy, przy ul. Libelta 7 odbędzie się publiczna licytacja ruchomości składających się z **mebli**, oszacowanych na łączną sumę zł. 775 które można oglądać w dniu licytacji w miejscu sprzedaży w czasie wyżej oznaczonym.

Komornik (-) **S. Kustrzyński**
Zlec. 1790/VIII. (6613)

Licytacja
różnych rzeczy, jak aparat fotograficzny, płaszcze, parasole, rękawiczki, laski, torebki i innych rzeczy używanych odbędzie się w poniedziałek dnia 16. X. br. o godz. 10stej w Ekspedycji Towarowej stacji Toruń-Przedmieście za gotówkę. [6594]
Zlec. nr. 1642/IX

W sobotę, 14 października r. b. otwieramy przy ul. Gdańskiej 67 cukiernię pod firmą:
Cukiernia Boznańska
Polecamy: wyśmienite pieczywo wszelkiego rodzaju — oraz bogato zaopatrzone dział cukrów.
Prosimy o łaskawą pomoc
Anna i Piotr Gniatczykowie
Gdańska 67 — BYDGOSZCZ — Dworcowa 31 6616

Zawiadomienie!
Do łaskawej wiadomości P. T. Obywateli podaje, że
uruchomiłem w Gdyni przy ul. 10 Lutego róg Szkolnej
Skład delikatesów
towarów kolonialnych i owoców
Ceny niskie! Obsługa sprawna i rzetelna.
Z poważaniem
ALOJZY ZIELIŃSKI
6611

NA SEZON JESIENNO-ZIMOWY
polecam
Szlafroczyki damskie i męskie, piżamy, bonzurki, pulawery, swetry, sukienki dla dziewcz. pa acyki, niedźwiadki, palta dla dzieci i t. d.
Welny i włóczki marki „TRÓJNĄT W KOLE“
Wielki wybór - Ceny niskie
P. ANFLINKOWA
G. DYNIA, ul. Świętojańska 13. Telefon 1870
6610

Solidnie i tanio
ubierają się Panie i Panowie u mistrza krawieckiego
Alojzego Koźlinki
GRUDZIĄDZ, Kościuszki 38 parter
Tam wykonuje się także wszelkie prace kuźnierskie jak kurtki, pokrycia futer i wszel. przeróbki
6408

POPIERAJCIE
Dom Polski w Sopotach
Eisenhardtstr. 8 — 10
W każdą niedzielę
ZABAWA TANECZNA
Początek o godzinie 7-mej wieczorem.
6132

NAFTA
silnopłomienna
litr 50 groszy, 5994
Hurtownia
JAN KAPCZYŃSKI
Toruń. Brednicka.
Uważaj!
Tanie, solidne meble, drzewne wyścielane, wszelkiego rodzaju, kupujesz w składzie mebli Toruń Prosta 5. Przeczytaj! — Spamiętaj!
6323

Gry na skrzypcach
uczy absolwent Konserwatorium Muz. B. H. Wyrwiński, Wejherowo, ul. Sobieskiego 10, piętro III. Zapisy przyjmuje od godz. 5 do 7 po popoł. 6540

Drzewka,
krzewy owocowe i ozdobne drzewa olejowe w wielkim wyborze po niższych cenach poleca Szkoła Bronisława Nowackiego, Okonin poczta - Melno. Katałogi wysyłam na żądanie 5601

Przedstawiciela-fachowca
na Gdynię i powiat morski poszukuje poważna organizacja branży nabiałowej, Warunek: przyjęcie delkredere. Zgłoszenia z podaniem życiorysu, referencyj oraz warunków do Ekspedycji „Gazety Morskiej“ Gdynia, 6564

Poszukuję
od dnia 1. XI. 33 jakiegokolwiek pracy. Um em wszelkie prace domowe. Świadectwa dobre. Zgłoszenia do administracji „Gazety Gdańskiej“ Gdańsk, Kaszubski Rynek 21, pod nr. 1100. 6607

DO ZAPRAW
Suroi
ZAW 5% KWASU
WYBOROWY
OCET FERMENTOWY
WYRABIA WYŁĄCZNIE
FABRYKA OCETU, MUSZTARDY I KONSERW. CUKROWE. Toruń

DRZEWKA I KRZEWY
owocowe w odmianach handlowych, wszelkiego rodzaju drzewka i krzewy ozdobne, oraz krzewy na żywopłoty polecają w wielkim wyborze po cenach niższych 9291
Szkołki Drzew Pomorskiej Izby Rolniczej w Łysomicach, p. Łukowo
Cenniki na żądanie bezpłatnie

ADRIA
w GDYNI, Plac Kaszubski 1.
Rewelacyjny Program Październikowy
Duet Kamiński
niewiadzine kreacje mimiczno-charakterystyczne
Duet Siotry Sarneckie
pełne wdzięku tańce salonowe
Kulikowska
najlepsza odłwórczyni tańców wschodn.
Orkestra Reissner's Band
pełna werwy i humoru.
Kier.: Dyrektor Stanisław Tepper, b. zastępca „Adrii“ Warszawskiej.

LEKARZE - DENTYŚCI
R. Merkinowa i S. Lichtensteinowa
przeniosły swój gabinet dentystyczny na Langgasse nr. 19
Gdańsk (do firmy Beresin & Co) Gdańsk.

Dr. med. K. Mosurowa
Choroby dziecięce 6628
Grudziądz, Sienkiewicza 9, tel. nr. 95
przyjmuje dzieci P.T. urzędników na karty porady

FUTRA
największy wybór - najwyższa jakość
SUKNA
na płaszcze i ubrania cywilne i wojskowe
5843
poleca po cenach konkurencyjnych
H. WAGNER
TORUŃ, Szeroka 16 l. p.

Zarząd miejski Gniew ogłasza niniejszem Konkurs
na stanowisko kierownika rzeźni miejskiej i badacza bekoniów. Wymagane warunki:
1. Obywatelstwo polskie
2. Dyplom lekarza weterynaryjnego
3. Praktyka w jednej większej rzeźni publicznej lub eksportowej
4. Własnoręcznie napisany życiorys.
Do stanowiska przywiązane jest IX. grupa uposażenia funkcyj państw. W czasie wolnym od służby wykonywać można praktykę weterynaryjną. Posada jest kontraktowa i do objęcia natychmiast. Podania kierować należy do Zarządu Miejskiego w Gniewie w terminie do dnia 22. X. br.
Zarząd miejski
6602 (-) **Czerwiński - Burmistrz.**

Udzielam
lekcji języka niemieckiego i konwersacji dobrze i tanio. Zgłoszenia do administracji „Gazety Gdańskiej“ pod nr. 1300 Gdańsk, Rynek Kaszubski 21. 6465

Samochody
ciężarowe do przeprowadzenia i transportów
Przeprowadzki
meblowe wozy wyścielane

Szukam
pokoju wzgl. dwóch małych. Zgłoszenia sub. „Henryk“, do Administracji „Gazety Gdańskiej“ Kaszubski Rynek 21. 6609

Przechowywanie
magazynowanie, własne jasne zdrowe składnice, magazyny, piwnice, place w śródmieściu
Zwózki
samochodami i kofmami wykonuje najtaniej
Ludwik Szymański
3824 Toruń
Restauracja ul. Szeroka 2, Żeglarska 3 Tel. 900

W dniu 12 października 1933 r. zmarł nagle mój najukochańszy mąż, oraz nasz najlepszy i najtroskliwszy Ojciec, teść, brat i wujek S. P.

Otton Appelt

krótko przed ukończeniem Swego 60 roku życia.
W ciężkim smutku pogrążona w imieniu pozostałej rodziny
Marta Appelt z domu Rose

Bydgoszcz, dnia 13 bm. 1933 r.
Pogrzeb odbędzie się w sobotę dnia 14 października o godz. 4.30 po południu z kostnicy starego ewangel. cmentarza.
Kondolencji uprasza się nie składać.

6634

Telefon 795 i 895

Adres telegr.: Ziemia

Centrala Handlowa Ziemiopłodów

Sp. z o. p.
w Grudziądzu
ul. J. Wybickiego 25

ZAKUP wszelkiego zboża itp. oraz wełny owczej po najwyższych cenach dziennych za natychmiastową zapłatą.

SPRZEDAŻ paszy i środków opałowych po cenach konkurencyjnych.
Upraszamy o opróbkowane oferty.

6543

W sobotę

14 października br. GALOWA PREMIERA

Karolina LUBIENSKA

W KINIE

Bogusław SAMBORSKI

ADRIA

Kazimierz JUNOSZA-STĘPOWSKI

Mostowa 9

Józef WĘGRZYN

Telef. 449

Dobiesław DAMIĘCKI

w polskim filmie jubileuszowym

„Dzieje Grzechu”

Początek seansów o godz. 5 — 7 — 9
Uwaga! Celem uniknięcia natłoku przy kasie wieczorowej, uprasza się o zakupywanie biletów w godzinach południowych od 12 do 2zej.
Miejsca numerowane

Kurtowa i detaliczna
sprzedaż drzewek i krzewów owocowych ze szkółek ogrodniczych

Semszczyzna - Szczekarków

nagrodzonych 8-ma medalami złotymi, z dniem 18-tego października 1933 r. rozpoczynamy sprzedaż w miejscowej składnicy

Bydgoszcz ul. Dworcowa 94
Telef. 15-20

PP. Pracownikom Państwowym i Komunalnym oraz instytucjom i poważnym klientom udzielamy kredytu.

Meble

duży wybór,
niskie ceny,
solidne wykonanie
tylko we firmie

BRACIA TEWS.
TORUN, ulica Mostowa nr. 30.

5195

Futra

nasolidniej wykonuje jedyne na miejscu ścisłe polsko-chrześcijańskie kuśnierstwo najpopularniejszego na Pomorzu fachowca:

St. nielaw Rudaka
BYDGOSZCZ
ul. Dworcowa 70. 15434

szkła

do marynatów, garnki kałmienne, fajans, porcelana, emalja, cynk najtaniej tylko

B. Kaczmarek,

Bydgoszcz, Podwałe 12. (przy Hali Targowej). (4745)
Najkorzystniejsza sprzedaż gwoździ dla budowniczych.

Brykiety, koks, szczyby, I-a węgiel górnośląski,

Cement Wysoka Smoła śląska, dachówki I. kl. papa dachowa, cegły,

WAPNO PIECHCIŃSKIE

oraz wszelkie materiały budowlane dostarcza Materj. budowl. i opałowe

właśc. **E. Haw**
Bydgoszcz,
ulica Toruńska 1, róg ulicy Bernardyńskiej.
Telefon 793.

5117

MEBLE

sypialki, jadalni, gabinety męskie, po cenach fabrycznych na dogodnych warunkach w

Fabryce

W. BŁASZCZYK

Bydgoszcz, Marsz. Focha 16.
Tel. 303. 4465

Doświadczona nauczycielka muzyki udziela lekcji gry na fortepianie. Ewnt. weźmie udział w grze na 4 ręce lub akompaniament do śpiewu. Gdańsk, Langfuhr Ahornweg 8 I. lewo. 6297

Zgubiony

paszport na nazwisko Hildegarda Albrecht, wystaw. przez Kom. Gen. R. P. w Gdańsku unieważniam. 6608

Na zimę tylko za 10 zł: 1 swetr pullover męski na modniejszy, 1 koszulę męską trykotową, 1 p. kałesonów trykotowych, 1 szal wełniany, 1 p. skarpetek zimowych, 1 p. rękawiczek czysto wełnianych, 1 krawat jedwabny, 3 ciasteczki, 3 reżniki wafłowe, 1 peszek zamkowy i 1 p. podwiązek. — Wszystko razem wysyłamy za zł 10 — za pobraniem pocztowym po otrzymaniu listownego zamówienia. — Bez ryzyka — Towar, nie podobający się przyjmujemy z powrotem, a pieniądze zwracamy. — Adresować: „POLSKA POMOC” Łódź, skrz. poszt. 549.

Wszelkie choroby

nawet najrdziej zastarzałe, chroniczne, przedewszystkiem rak, gruźlica, kiła, skórne, weneryczne, kobiece, wewnętrzne. Clerpienia żołądka, kiszki, nerek, sercowe, reumatyczne, sklerozy i inne bezoperacyjne, bez zastrzyków uleczalne, metoda naturalną. W razie niemożności przybycia przesyłać szczegółowy opis choroby, informacje bezpłatnie.

Zakład Przyrodolecniczy-Homeopatyczny
D-ra Doc. CHABIKA
6586
Gdańsk, Weissmönchen-Hintergasse 1-2, I. piętro

Ogłoszenie.

W tutejszym rejestrze handlowym Oddział A. pod liczbą 50 wpisano w dniu dzisiejszym Drogerja Centralna w Skarszewach właścicielka Ludwika Radomska w Skarszewach.

Skarszewy, dnia 7. września 1933 r.
6587 **Sąd Grodzki.** R.H.A. 50

Zakład Ubezpieczeń

poszukuje

przedstawicieli powiatowych

w wieku 30 — 45 lat z wykształceniem średnim żonaty.

Zgłoszenia z życiorysem i odpisami świadectw do ekspedycji „Dnia Pomorskiego” Toruń pod N. 6585

Nieuwzględnione oferty pozostaną bez odpowiedzi.

Niniejszem podaję Szan. Obywatelstwu miasta Grudziądza i okolicy do uprzejmej wiadomości, że w środę, dnia 4 października 1933 r.

otworzyłem w Grudziądzu przy ul. Pańskiej 3 SKŁAD SKÓR

przyborów szewskich, rymarskich i tapicerskich. Jako dłużejletni fachowiec tej branży dołożę wszelkich starań, ażeby Sz. Klientę pod każdym względem zadowolę.

Proszę o poparcie mego przedsiębiorstwa.

Z poważaniem

Brunon Zubka.

6585

DARMO nie dajemy, ale najlepiej i najtaniej kupisz

Futra

w nowo utworzonym
Warszawskim Składzie Futer
TORUN, Łazienna 28

Miód stołowy sztuczny

„Rosta”

w paczkach 1/2 kg. i luźno

wypróbowany jako najlepszy środek do piczenia pierników — bo nadeje smak szczególnie słodczy, na chleb — jest najtańszym produktem bo daleko tańszym od masła i smalcu.

Miód „ROSTA” jest: Smaczny - Pożywny - Tani.

Do nabycia we wszystkich składach kawy, składach kolonialnych i delikatesów.

Fabryka miodu szt. „ROSTA”
Nowe Miasto - Pom. 6115

EDEN

RESTAURACJA W PIWNICY
Gdańsk vis a vis Dworca
Ceny znacznie niższe
Zjesz najtaniej i najsmaczniej

Obiady 1.10, porcje barowe ciepłe 0.70
kolacje, z mny bufet

Restauracja otwarta od 6-tej rano.
Nowe kierownictwo restauracji „Eden-Piwnica”
prosi o poparcie. 5682

Browning automatyczny 6-cio mm.
wyrzucający sam gilzy po wystrzale

strzelający do celu metalowymi kulami, albo śrutem do ptactwa, pięknie oksydowany (nie niklowy) piaski, zapewnia zupełne bezpieczeństwo osobiste; huk strzału ogromny. Wykonanie lukusowe z najlepszych materiałów. Cena reklama tylko zł 8.45. Setka kul mosiężnych zł 3.65. 10-cio strzałowe zł 23.75 w całości czarne. Szczołki do czyszczenia lufy dodajemy bezpłatnie. Za dobroć naszych brońników otrzymujemy mnóstwo listów dziękczynnych. Wysyłamy bez zezwolenia policji, za załączeniem poczt. Koszty przejs. opłaca kuniący. — Zwrócić uwagę na adres dla korespondencji: JEN-PRZEDST. „MONTRE” WARSZAWA skrzynka poczt. 827, oddz. 75. Baczność; tylko z naszej firmy można sprowadzić czarne prawdziwe automatyczne browningi same wyrzucające gilzy po wystrzale

Polecam po reklamowych niskich cenach koszule wierzchnie sportowe i różne pyjamy, pullovery, pończochy sportowe getry i skarpetki, rękawiczki, laski i parasole. Wybitne nowości w krawatach, Kapelusze I. Hückla & Synowie welurowe od zł 22,50 począwszy, włosowe od zł 19,50 poczt. Kapelusze wełniane modne fasony a 6,50, 8,50, 10,50, 12,50 za sztukę.

Telefon 26-78. 5627

CZESŁAW NOWACKI

GDYNIA, ul. Starowiejska 7

(dom Hundsdorffa)

Specjalny magazyn artykuł. męskich.

Burakicukrowe

zakupuje w każdej ilości za natychmiastową gotówkę do końca października b. r. firma

Rübner i S-ka, Smolno

pow. Toruń Tel.: Toruń 83

Równocześnie polecamy syrop buraczany po cenach umiarkowanych z głównej naszej centrali sprzedaży w Bydgoszczy

Firma

B. Kentzer i S-ka,

ul. Gdańska 42
Telefon: Bydgoszcz 1315 i 341

Szkoła Zawodowa Żeńska

w Bydgoszczy, ul. Konarskiego 1. 5, tel. 1590

OPŁATA ZA NAUKĘ

na dział krawiecczynny i dział gospodarstwa domowego. Opłata za naukę 15 zł. miesięcznie. Oprócz tego Szkoła prowadzi jeszcze kursy gotowania i pieczenia.

URZĘDNICY kupują **FUTRA**
tylko w znanej i godnej zaufania firmie
RAPAPORT 6136
BYDGOSZCZ, ul. DWORCOWA 33 — TEL. 2113
Dla Panów
URZĘDNIKÓW PAŃSTWOWYCH
Kolejowych — Wojskowych — Pocztowych i Komunalnych
dogodne warunki spłaty z uwzględnieniem najwyższego rabatu
Własna Pracownia Kuciarska pod rącz. Kierownictwem.
UWAGA! Nadszedł nowy transport wyder!!!

Uwaga! **Wyjątkowa okazja**
zaopatrzenia się w konfekcję damską, męską i dziecięcą
oraz w towary lokcyjne i t. d.
Ceny wszystkich towarów zostały obniżone w f-mie
Dom konfekcyjny
Hugo Schmechel i Snie Sp. Akc.
Grudziądz, Wybickiego 2/4 6580
Jeszcze o 30%
Wyprzedaż rozpoczyna się od **Soboty** dnia 14 października

1 ZŁ MANICURE 1 ZŁ
wykonują wykwalifikowane manikurzystki
w specjalnie urządzonych separatkach
Zakład fryzjerski **J. Łoboda** ul. Chełmińska 7

Obrączki ślubne
Wielki wybór. Niskie ceny
poleca **LEWĘGLAW**
SKI zegarmistrz. Toruń, Mos-
towa 34. 6254

Pozostałe 5.000 par domowych pantofelek
SPRZEDAJEMY PO ZNIŻONYCH CENACH!
DZIECIĘCE 27-34
2.-
35-42 DAMSKIE
3.-
39-45 MĘSKIE **3.50**
POLSKA SPÓŁKA OBUWIA
Alata
FABRYKA W CHEŁMKU.
MĘSKIE skarpetki:
Zł. 0.60, — 0.90
florowe w desenie
i gładkie Zł. 1.20,
1.50, 2.-, wysokie
sportowe 1.50, 3.-.
DZIECIĘCE
pończoszki Zł. 0.60
0.90, 1.20, 1.70.
DAMSKIE poń-
czoszki jedwabne
Zł. 1.20, 2.50, 3.-
jedwabne matowe
w doskonałym ga-
tunku . . . Zł. 3.75
florowe Zł. 1.20, 2.-
makowe . . Zł. 3.-
44-P.

DROBNE OGŁOSZENIA

TORUŃ

Motor
ropowy, marki „Perkun“ 40 P. S., mało używany, prawie nowy, z powodu przebudowy na sprzedaż. Toruń, Młyn Żbożowy, ul. 3-go Maja 16. 6601

Plac
budowlany 978 mtr. korzystnie sprzedam. Wiadom. Toruń, Chełmińska Szosa 46. parter. 6625

6-cio
pokojowe mieszkanie z wszelkimi wygodami centralnym ogrzewaniem zaraz do wynajęcia. S. Kałamański Toruń, Szeroka 21. 6603

Dobrze
umeblowany pokój do wynajęcia ul. Piekary 30 m. 2 Toruń. 6626

Mieszkanie
5 i 3 pokojowe do wynajęcia od zaraz. Toruń, Mickiewicza 61 m 3. 6605

Mieszkanie
5 pokojowe, komfortowe, ładnie położone w Toruniu na Bydgoskim przedmieściu zaraz wynajmę. Wiadomość „Dzień Pomorski“ Toruń. 6517

Mieszkanie
7 pokojowe bardzo słoneczne w Toruniu na Bydgoskim przedmieściu od 1 stycznia wynajmę. Wiadomość „Dzień Pomorski“ Toruń. 6518

Samodzielna Książkowa
potrzebna na 1-2 godz. dzień. Zgłoszenia do Adm. Szeroka 41 6600

Dzierżawa.
Z powodu przeniesienia służbowego, wydzierżawiam do 4 morgi ziemi na Stawkach. Informacji udziela St. Czapliski, Rudak k. Torunia. 6553

Szkola tańców

Po ukończeniu w Paryżu Academie des Maitres de Danse de Paris, wróciłam i wznowiłam kursy tańców. W pro ramie ostatnie nowości Paryża. Kurs rozpocznie się z dniem 25. X. br.

Janina Werna
6233 Toruń, Prosta 22.

Skrzynie do wozów
(Hele) do wożenia buraków oraz jeden wóz 4 ca. bardzo tanio sprzedam. Rzeźnicka Spółdzielnia Gospodarcza. Podgórz, telefon Toruń 492. 6604

Ślusarz
mechanik, bezdzietny poszukuje portjerstwa w solidnym domu. Łaskawe oferty do „Dnia Pomorskiego“ Toruń pod „Mechanik“.

Naprawę wszelkich MASZYN ROLNICZYCH
uskutecznia szybko i tanio
Firma „PEDAB“ w Toruniu,
ul. Koszarowa 15/17 (3161)

Pierwszorzędny gabinet kosmetyczny „Mimosa“
„Hormona“ odmładzający aparat prof. Shula prócz innych najnowszych metod pielęgnowania urody, operacyjnych na specjalnych studiach w Paryżu. Wszelkie wady cery i włosów usuwa. Trwale przyciemnia brwi i rzęsy prawdziwą henną. Manicure. Toruń, Szeroka 37. II, piętro, 5650

Sklep
z pokojem i kuchnią do wynajęcia od zaraz. Toruń, Mickiewicza 61, m. 3. 6575

Kawiarnia „Italia“ Toruń
Pączki po 20 groszy
Tortiki po 1 złoty
Koncert nadzwyczajny „dzieci“ 6584

Bardzo dobre OBIADY z 3-ch dań 1 zł.
poleca 6514
„Hungarja“
Toruń, Prosta 19.

Piece Kuchenki żelazne
6365
poleca tanio
P. TARREY TORUŃ
Tel. 138. Stary Rynek 23.

Dziś 6513
Prima
Flaki i Nogli wieprzowe
„Hungarja“
Toruń, Prosta 19.

Skład kolonialny z urządzeniem, towarami i mieszkaniami sprzedam. Toruń.
Mickiewicza 90. 6592

Zobacz „Kiermasz“
Toruń, Szczytna, narożnik Szerokiej, tysiące artykułów za bezcen 5357

Owoce
najszlachetniejszych gatunków, krajowe i zagraniczne poleca: Owocarnia Toruń, ul. Łazienna 17. 6338

Ziemniaki jadalne
złote, najlepsze, cylindrowane stale dostarcza
przy kupnie całymi wozami [15—16 ctr. podw.], po zł. 2.— 50 kg, z bezpłatną dostawą do 11 kilometrów.
Wejherowo, Domena Góra 6561

WARTY 20 zł. miesięcznie
EXPRESS
KROMCZYŃSKI
Poznań,
Al. Marcinkowskiego 5

Kalotechnika
Pierwszorzędny **Gabinet Kosmetyczny** prowadzony przy pomocy najnowszych metod i aparatów z zastosowaniem ostatnich zdobyczy techniki kosmetycznej. Wykonujemy między innymi następujące zabiegi: masaże twarzy i głowy, leczenie łojotoku, trądziku, lupieżu nadmiernie tłustych lub suchych cer. Usuwanie wągrów, przyszczy, piegów, czerw. nosa, zmarszczek, zbyt owłosienia, brodawek, kurczaków i t. p. Długotrwałe przyciemnianie brwi i rzęs. Porady bezpłatne.
Toruń,
ul. Król. Jadwigi 5, m. 3. 2945

Na polowania
zaopatrzyć się w Pomorskiej Spółce Myśliwskiej Toruń, Łazienna 32. Ceny niskie. 6588

Księgowa
młodsza, dzielna siła poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia pod „Księgowa“ do Adm. „Dnia Pomorskiego“ Toruń. 6524

Stare WINA
węgierskie i francuskie poleca 6515
Winiarnia „Hungarja“
Toruń, Prosta 19.

Posadzki Lastico (Terraco)
w składach, klatkach schodowych, korytarzach etc wykonuje najtaniej
M. Czuchra-Ska
w Poznaniu 5578
Oddział w Toruniu
ul. Piernikarska 3/7, róg Browarnej. Tel. 643.

Kawiarnia HALINKA
TORUŃ, Stary Rynek obok poczty.
Wyśmienita kawa
Wyborowe ciastka

BYDGOSZCZ
„Stała Okazja“
Bydgoszcz, Gdańska 10, kupuje i przyjmuje do komisowej sprzedaży meble, dywany, biurka, biżuterję, porcelanę, kryształy, maszyny do pisania i szycia, radia, wanny, pianina, futra i t. p. 5267

Nowość
Chodniki „Falaleum“ zastępują zupełnie linoleum po 50 gr. metr sprzedaje wyłącznie „Stała Okazja“ Gdańska 10 6490

Fabryczny Dom Mebli

drzewnych i wyścielanych, specjalność: Urządzenia mieszkanio-we wszelkiego rodzaju po cenach fabrycznych bezkonkurencyjnych, pod gwarancją solidnego wykonania, także na dogodnych warunkach poleca znana firma
Ignacy D. Grajner
Bydgoszcz, Dworcowa 21
Telefon 1921. 5435

Maszyny
do pisania i szycia, jadalnie, sypialnie, krzesła, komody, wanny, szafy, pianina, zegary, biżuterję, porcelanę, piece kąpielowe, gazowe, kurtki skórzane i t. p. sprzedaje tanio. 6269
„Stała Okazja“
Bydgoszcz, Gdańska 10, telefon 1930.

Meble
wielkiego rodzaju, maszyny do pisania, maszyny do szycia itp. stale tanio na składzie. Dom Komisowy Bydgoszcz, Gdańska 42. 6619

Nici twasty
poleca F-a „Syrena“ Bydgoszcz Marszałka Focha 19 znane wyroby krajowe. Jak nici glansowane rolki, gwiazdy, wełny zefirowe, kłębki włóczki. Ceny bezkonkurencyjne. 6618

Strzelaj
do zwierzyzny, ptactwa i tarczy tylko z broni i amunicją z F-my „Hubertus“, Bydgoszcz, ul. Grodzka 8, (narożnik ul. Mostowej). Fachowa obsługa, tel. 652, ceny bezkonkurencyjne, nasza prawa broni. 5116

GRUDZIĄDZ
Fasole
z nowych zniw kupuje każdą ilość firma Nowakowski Władysław, Grudziądz, Toruńska 38, tel. 45. 6631

Interes

żbożowy, miasto powiatowe Poznańskie, dobra okolica, z powodu stosunków rodzinnych korzystnie sprzedam, dla nowonabywcy mieszkanie 4 pokojowe ewentualnie z meblami. Zgłoszenia do Administr. „Dnia Grudziądzkiego“ 6629

Piec
kuchenny kaflowy, oraz piecyk kąpielowy i wanna dobrze utrzymane natychmiast do sprzedania. Grudziądz, Plac 23 Stycznia 33, tel. 517.

Zgubiono
papiery rejestracyjne P. M 53 197 i prawo jazdy na nazwisko Paweł Rybarczyk. Proszę o zwrot za wyngrodeniem. Grudziądz, ul. Koszarowa 18. Zarzemu. unieważniam wymienione papiery. 6544

Sprzedają tanio:
Samochód limuzyna w biegu „Protos“, zegar do tak-sówki, rowery, kasę „National“, powielacz, teodolich uniwersalny, kilimy, futra, ubrania, biżuterję, srebra, maszyny do szycia, zegary, zegarki, meble, sypialnie kompletne, siedło damskie, leksykon niemiecki, sortownicę do kaszy, maszynę do krajania papieru, pianino, bryczka dwukonna, odkurzacz „elektroluksy“ i wiele innych rzeczy za bezcen. „OKazja“ Grudziądz, Plac 23 Stycznia 28 w podwórzu i „Sklep Okazyjny“ Groblowa 3. 6581

Przedstawicielstwo
Ogólnokrajowa chrześcijańska instytucja kredytowa-zapomogowa powierzy przedstawicielstwo swoje osobom inteligentnym, sprężystym i bezwzględnie sumiennym i uczciwym. Stała praca, warunki korzystne. Zgłoszenia z podaniem życiorysu i referencji kierować pod adresem: „Wia-no“ Wydział Propagandy i Akwizycji — Poznań, ul. Sienkiewicza 3. 6551

Ogłoszenia: wiersz milim. na stronie 7-lamowej . . . 0,20 zł
w tekście na pierwszej stronie . . . 1,00 zł
na drugiej i trzeciej stronie 0,80 zł — w tekście . . . 0,50 zł
Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25% drożej.
Drobne za słowo 15 gr. pierwsze słowo podwójnie.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25% zniżki, komunikaty 50 gr.
Za ogłoszenie skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki.
W Gdańsku za wiersze m/m na stronie 7-lamowej. . . . 15 fen.
50 fen.
10 fen.
Drobne za słowo 5 fen. — tytułowe . . . 10 fen.
Przy sądowym sclinaniu należności rabat upada. Za terminowy druk przepisane miejsce ogłoszenia administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny: Witold Męziński, Toruń, ul. Montuski 25. m. 1.
Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańskie: Wilhelm Oetmann, Gdańsk, Kaszubischer Markt 21, I. p.
Red. odpow. na Bydgoszcz: Władysław Górnicki, Bydgoszcz, ul. Mostowa 6.
Redaktor odpowiedzialny na Gdynię: Józef Dobrostański, Gdynia, Szkołna.
Red. odpow. na Grudziądz: Władysław Gałczyński, Grudziądz, ul. Sienkiewicza 9.
Redaktor odpowiedzialny na Inowrocław: Henryk Lisiecki, Inowrocław, ul. Solankowa 4.
Za ogłoszenia odpowiada administracja.
Wydawnictwo: „Dzień Pomorski“, „Gazeta Gdańska“, „Gazeta Morska“, „Gazeta Mogileńska“, „Dzień Bydgoski“, „Dzień Grudziądzki“, „Dzień Kujawski“.
Nakładem i cześćkami Pomorskiej Drukarńi Rolniczej S. A. w Toruniu.

Abonament miesięczny wynosi
w ekspedycji miejscowych agencjach . . . . . 2.50 zł
z odnośnikiem do domu . . . . . 2.80 zł
przez pocztę z odnośnikiem . . . . . 2.89 zł
pod opaską . . . . . 4.50 zł
w Gdańsku przez pocztę . . . . . 2.50 gd przez chłopca . . . . . 2.30 gd
z odbieraniem w administracji wprost gd 2, zagranicą 4 gd . . . . . 7.— gd
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie strajki). Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma